

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyúttér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL.

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, szeptember 12.

Mai számunk főbb közleményei:

**Vezéreltek: Az ország vendéglősei Aradon
A jövő évi költségvetés.**

A kínai háború.

Milyen lesz az új huszkoronás bankjegy?

Nyilassi Mátyás és a kongresszus.

Megszökött fegyenczek.

Leszavazott rendszerváltozás.

A vendéglősök kongresszusa.

A vidéki színészet rendezése.

Szecsesszó az abcze tanításban.

Tárcza: A csudadoktor. Irta: Lampérth Géza.

Csarnok: Látomás. Irta: Gró István,

Az ország vendéglősei Aradon.

Arad, szeptember 11.

Sokkal nagyobb arányokat öltött a magyar vendéglősök kongresszusa, mint azt vérmes remények mellett, maguk a rendezők képzelték. A kongresszusi tagok az ország minden részéből nagy számban érkeztek és az ügy iránti lelkesedésükből tanulhatnak a társadalom minden faktora, hogy az összetartozandóság érzetének ily mértéke mellett lehet csak áldásosan a kitűzött cél érdekében működni.

Jól esett a szemnek, láthatni azt a lelkesedést, azt az ügybuzgalmat, mely már ma este a Fehér Kereszt téli kertjében megtartott ösmerkedési estélyen megnyilatkozott. Ez a melegség prognostikonja annak, hogy a kongresszus tárgysorozatának minden egyes pontjánál komoly törekvés, reális iparkodás fog nyilvánulni és hogy a határozat hozatalnál csak az lesz a mérvadó, ami a vendéglősök és

korcsmárosok ügyét előbbre vinni lesz hivatva.

A kongresszus egyik fényes sajátossága ez és ha megakarjuk tudni, hogy mi szülte ezt a sajátosságot, akkor nem kell egyebet konstatálnunk, mint azt, hogy ez a mai kongresszus tisztán és kizárólag azon szempontokat nézi, mely az ő ügyüket képezi és hogy a kongresszus minden egyes tagja kívül hagyja tanácskozási terméből mindazokat a kérdéseket, melyek — sajnos — ma elidegenítik a magyart a magyartól; megbontják a testvéri köteléket és meglazítják a honfitársak összetartozandóságának kötelékét.

A vendéglősök mai kongresszusa nem ösmer különbséget tagtárs és tagtárs között, nem nézi, mi egyiknek-másiknak valója, nem keresi, mi egyiknek-másiknak nemzetisége, vagy politikai hiszekegyje; csak azt nézi, hogy az ügy lelkes támogatója, istápolója-e és semmi mást.

Ez az igazi demokratikus vonása és jellege a mai kongresszusnak, mely tiszteltreméltóvá teszi működésüket, tiszteltté és becsültté minden egyes kongresszusi tagot. Az ő példájukon okulhat a társadalom minden egyes faktora és ha utánozza az ő derék működésüket, sok-sok minden másképp volna ebben a hazában.

A Fehér Kereszt téli kertjében óriási babérkoszorúk díszítették ma a falakat, hosszú szalagjaikon aranybetűkkel tündöklő a hazaszeretet egy-egy lángoló jelmondata. Ezeket a koszorukat az ország minden vidékéről hozták a kongresszus tagjai, hogy letegyék arra az oltárra, me-

lyet a nemzet kegyelete emelt a halhatatlan hősök emlékezetére.

Ebben az egy érzésben, a hazaszeretet lángoló érzésében találkozunk vendégeink és ebben rejlik magyarázata annak, hogy egyikük, testvérek ők az Urban, a magyarok mindenható Urában. — Ezt a kegyeletet jól esően szemlélik a halhatatlanként fent az Egekben és az ő áldásuk rajta lesz a derék iparosok munkálkodásán.

Es mi az ő munkálkodásuk? Semmi egyéb, mint ügyüknek javítása, tökéletesítése, modern irányban való kiegészítése. Ebben a törekvésben a társadalom egy derék osztályának helyzete javul és megéri e javulást a társadalom más irányban is és ha minden részben ilyképp lüktet majd a vér, ilyképp tökéletesedik és izmosodik a nervus, az egész test ép egészségben folytatja beláthatlan időig életének folyását.

És erre az erőre, erre az egészségre nagy és égető szükségünk van, mert a levegőben a pártoskodás, a széjjelhuzás, az ellenségeskedés miazmái és bacillusai keringenek, a nemzet életét veszélyeztető pestis fenyegetve dühög és ha nem nagy az ellentálló képességünk, pusztulunk, veszünk.

A kölcsönhatás már mutatkozik abban, hogy városunk több termelési ága nagyobb figyelemben részesül és nagyobb piacot talál majd, mint minő eddig volt. A gyoroki kirándulás bizonyára nagy kihatással lesz a bortermelésre is és a restaurált szőlőművelés a hegyaljankon meg-

TÁRCZA.

A csudadoktor.

Irta: Lampérth Géza.

Nagy Bercsényi Miklósnak, Rákóczi vezérlő tábornokának, minden hősléküége mellett volt egy gyöngéje: kissé babonás vala ő kegyelme.

Nem az ostoba, sötét babonának volt rabja, csak afféle spiritiszta hajlandóságai voltak, s ha vagy kétszázad évvel később születik, bizonyára egyik legbuzgóbb látogatója leend vala a tiszteletreméltó Gabányi szellemidéző mester seancezeainak.

Előjelekre, jóslatokra, sejtelmekre adott a hős kurucz generális és szokszor ilyenektől tette függővé, hogy merre rendelje hadait s hogy ütközetbe bocsátkozzék-e a labanczczal, vagy sem?

Egyes jelenetekből, tüneményekből, viziókból ő maga is kedvvel jóslgatott, s ha valamire véletlenül ráhibázott, tréfásan, félig komoly büszkeséggel írta kedvencz szólásával a fejedelemnek: „Lám mondám megmondám — ha mondám, sem mindenkor rosszul mondám, legalább mindig jobbnak úgy gondolám!” ... Táborozása alkalmával mindig magával hordozta a tiszteletendő Drabicus Márton próféciás könyvét, a híres-nevezetes „Lux in Teneb-

ris“-t meg a löcsei kalendárium egy viseltes szakadozott példányát. Az utóbbiban egyes napok nevei után nyomtatott: V. C. és S. S. betűket vincit Curuc meg superat soldat-ra magyarázta s az S S-es napokon, melyeket a kuruczokra nézve veszedelmesnek mondott a prófécia, ha csak lehetett, elkerülte a németet.

De nemcsak a saját jóslatai után indult. Szívesen meghallgatta a másokét is, különös előszeretettel a természet egyszerű fiait, a földmives és parasztemberekét. A hol táborát ütött, jelentkeztek is nála seregesen a különböző jósök, látók, táltosok, — ahogy a próféciái vénasszonyokat nevezte — és sokan beteges fanatizmusból, mások jó borralaló fejében mondták el neki a jövőre vonatkozó viziókat, melyektől Bercsényi nem egyszer nagy elhatározásait is függővé tette.

A kemény kurucz vezérnek ez a gyöngéje természetesen a szemfüles német előtt sem maradt soká titokban. Amint kitapasztalták, iparkodtak is, hogy felhasználják a saját jóvolutukra.

Történt pedig, hogy mikor Bercsényi éppen a fehér hegyeken táboroz vala, egy németet jelentettek az őrszemnek. Sürgősen óhajtana beszélni — üzente — ő nagyságával valami rá nézve nagyon fontos ügyben.

— Német? — mordult a generális, aki

éppen valami nagy tábori képet tanulmányozott — no hadd jöjjön, lássam, miben sántikál az istenadta?

A drabontok hatalmas szál vézna legényt vezettek be, aki első megjelenésre mindjárt elárulta nemzetiségét, de azt is, hogy az értelmesebb fajtából való.

A jövevény a kemény kuruczvezér színe előtt első pillanatra kissé megdöbbsent, de csak hamar összeszedte a mi kis kuruzsi belé szorult és bemutatkozott.

Elmondta pattogó germán nyelven, hogy a neve doktor Vilibaldus Vicherius; Haidelbergben s egyéb jeles német univerzításokon a tudományok labirintusából babér-koszorú homlokkal került ki, amit ime (itt nagy pöcsétes pergament terített Bercsényi elé) hírneves doktorok bizonyítanak a tulajdon kezük aláírásával. De ez még mind semmi. A fő az, amit semmiféle doktor sem bizonyíthat. Az a titok az ő féltve őrzött titka. Sok keserves fejtörésnek, átvirrasztott éjszakának drága gyümölcse ...

Égészen belezökkent már doktor Vilibaldus Vicherius a kerékvágásba és hazudott mint a vízfolyás. Közben-közben erősen pislogatott a Bercsényi elé kiterített nagy zöldabroszra. Talán estig sem végezte volna be dikcióját, ha a generális nem szól:

— No csak röviden — ki azzal a drága gyümölcscsel, doktor uram.

fogja találni az országban azt az elismerést, mely hegyaljánk régi kitűnő hírnevéhez méltó. Ez az egészséges törekvés tehát emelőleg hat gazdasági életünkre és ezért az egészséges törekvésért csak köszönettel lehetünk a magyarországi vendéglősöknek és azok kongresszusának.

△

POLITIKAI HIREK.

Ujabb ok az interpellációra. A függetlenségi és 48-as pártnak ama néhány tagja, a kik Budapesten időznek, nagy felháborodással beszélnek arról a legfelsőbb kéziratról, a melylyel az osztrák képviselőházat feloszlatták. E miatt valószínűleg maga *Kossuth* Ferencz, mint a párt elnöke fog felszólalni interpelláció alakjában mindjárt a képviselőházi tárgyalások kezdetén. A rendelet sérelmes része tudvalevőleg az a passzus, a mely ő felségét nem külön mint Magyarország apostoli királyát tünteti fel, hanem Magyarországot egyszerűen az osztrák tartományok között sorolja elő. A függetlenségi pártban mindjárt a legsúlyosabb gravamentet látják a nyilvánvaló tévedésben, mert azt a törekvést magyarázzák ki belőle, hogy az osztrák egységes birodalmat akarták így a külföld előtt demonstrálni. Hogy azonban itt csupán tévedés fordult elő, az *hir szerint* igen rövid időn belül, talán még a magyar képviselőház megnyitása előtt ki fog derülni. Addig ugyanis *ujabb osztrák kézirat* fog megjelenni, a melyben ő Felsége czimeit *korrektül fognak felsoroltatni.*

A jövő évi költségvetés.

Budapest, szeptember 11

Lukács László pénzügyminiszter mindjárt a képviselőházi tárgyalások kezdetén, *hir szerint* már október 10-én beterjeszti az 1900. évi költségvetést. Az expozé nagy és élénk érdeklődéssel várja mindenki az országban. Sok mindenféle érdek fűződik a jövő évi budgethez, sok kívánság, reménység és óhaj várja teljesülését és várja a kielégítést.

Igy első sorban a tisztviselők várják helyzetük javítását a jövő évben. Sajnos, már most kijelenthetjük, kevés reménnyel.

A *kezdeményezés* ugyan már ez évben megkezdődik, de koránt sem az egész vonalon, mert ezt pénzügyi helyzetünk, fájdalom, nem engedi. A tisztviselők egész egyetemének a

helyzetén csak 5—10 év alatt lehet segíteni, a nélkül, hogy a pénzügyi egyensúlyt lényegesen meg ne billentsük.

Mindamellett három miniszterium tetemes többlettel emeli költségvetését.

A belügyminiszterium budgetjét a részleges közigazgatási reform fogja növelni, de némi szaporulatot fog előidézni a képviselőválasztás is, amely éppen a jövő évre esik.

Ha a közigazgatási reform, a mely a téli országgyűlést okvetetlenül foglalkoztatni fogja, nagyobb kiadást igényelni nem fog, annak oka abban keresendő, hogy a reformot nem az egész vonalon egyszerre valósítják meg, hanem fokozatosan éppen költségkimelés szempontjából. Másrészt sok megtakarítást vél a kormány elérni a közigazgatás egyszerűsítéséből, amelyet eddig a lehetőség határain belül keresztülviznek. Az egyszerűsítés nemcsak a munkát fogja kevesbiteni, hanem a személyzet leszállítását is maga után vonja.

Szaporodik a földmívelésügyi miniszterium költségvetése is. Hasznos és fontos befektetéseken kívül az a számos szocialis irányú javaslat, melyet a miniszter a tél folyamán beterjeszt, szintén szaporítani fogja a költségvetést. Ezt azonban mindenki szíves örömezt látja, mert elejét veszi sok olyan égető bajnak, mik épen az ország legszegényebb osztályát sújtják, de mert ezekkel növelni fogjuk a szegény nép adózátképességét, busásan meg fognak térülni az ország pénztárába azok az összegek, melyeket a munkás nép javára fordítunk.

Az iskolák szaporítása és egyéb kulturkiadások növelik a kultuszminiszterium költségvetését. Ezekre a czélokra soha eleget nem áldozhatunk. Nem is panázkodhatnánk a miatt, hogy e miatt a kultuszminisztert szemrehányásokkal illetnék, sőt épen az összes pártok részéről minden évben megismétlődött az a vád, hogy kulturális czélokra költünk a legkevesebbet.

Ez valóban nem a kultuszminiszterünkön mulik. Ha ő rajta állana, ugy miniszteriumának a budgetje régen tullepte volna azokat a határokat, a miken belül kell mozognia a pénzügyminiszter vetője folytán.

Az igazságügyi reformok is több kiadást igényelnek. Mégis mindezek dacára, hogy a többi tárczáról ne is szóljunk, a pénzügyminiszternek sikerült a jövő évi költségvetési

mérleget még a mult évnél is kedvezőbbre billenteni.

Hogyan történhetett ez, mi a pénzügyminiszterium számításának és beosztásának az alapja, az majd csak az expozéból fog kiderülni.

Gáncsok ezután is érni fogják őt, de az nem riasztja vissza még a személyeskedőktől sem, mert költségvetése ezuttal is, mint mindannyiszor, szigorúan reális. S ennek erős tudatában bátran szembe fog szállani az akadémikuskodókkal.

Saturnus.

TÁVIRATOK.

Uralkodók Konstantinápolyban.

Konstantinápoly szept. 11. (Saj. tud. táv.) *Hir szerint* Ferdinánd bolgár fejedelem legközelebb ide érkezik. Az itteni perzsa nagykövetséget hivatalosan értesítették, hogy a perzsa sah e hó 27-én Budapestről Konstantinápolyba utazik.

A transzváli háboru.

London, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) A *Daily Telegraph* jelenti Lourenco-Marquezból e hó 9-éről, hogy e hó 10-én egy újabb osztály portugál csapat megy a transzváli határra.

Tömeges hajótörés.

New-York, szeptember 11. (Saj. tud. táv.) A galvestoni kikötőben nyolcz gőzös hajótörést szenvedett. Mint Dalasból (Texas) jelentik, Virginia-Ponstban, Dicksonban, Hitcockban, Seabroockban, Alvinban és a tengerpart több más helységében 700 *holttestet találtak*. Minthogy ezek a városok az orkán által elpusztított területnek csak egy kis része, attól tartanak, hogy az áldozatok száma *több ezerre rug*. Néhány százat valószínűleg a tenger is elragadott. A katasztrófa idején a galvestoni kórházban levő száz beteg közül csak nyolczat mentettek meg. A hadügyminiszter elrendelte, hogy Galvestonba 10,000 sátrat és 50,000 ember részére élelmiszereket küldjenek.

A német óvatosan körülnézett, mint aki attól fél, hogy a falaknak is fülei vannak és halk, titkózó hangon folytatta:

— Az kérem egy szer . . . egy csuda, nem — varázsszer. Aki néhány cseppet bevett belőle, minden étel ital nélkül kibírja hetek, sőt hónapok fáradsalmait . . .

— Ugyan? Hisz ez pompás — vágott közbe megint Bercsényi — éppen szükiben vagyunk az elemőzésiának, magam sem ettem ma még egy szelet szalonnánál egyebet, ugyan kérek egy cseppet abból a csudálatraméltó virázszerből kedves doktor uram.

— Sajnálom felelt a német — nem szolgálhatok, csak most fogom készíteni nagyságod engedelmével. A készítése nagyon egyszerű, csakhogy persze titok, nagy titok. A titok kulcsát egyedül csak én birom. — Szolgálatomat ezennel följajánlom nagyságodnak. Azért jöttem. Magyar kollégáimtól annyi szép és szomorú dolgot hallottam, a dicső magyar nemzetről, hogy boldog leszek, ha tudományom erejével segíthetem küzdő fegyverét.

Bercsényi valamit dűnyögött a bajusza alá, olyas valami lehetett, hogy — mégis hunczut a német . . . születt örömmel aztán alig győzte köszönni a nagy szivességet, mely biztos diadalra segíti a kuruczok fegyverét. Nem kell nem étel, sem ital ezután, nem kell sarcozat, adót préseini, micsoda gyöngy állapot lesz az, hadakozhatunk akár a világ végéig!

A csudadoktor a biztos győzelem tudatában jóízűen mosolygott, csak még arra kerete aláztosan a generálist, hogy néhány órai szabad kóborlást engedjen neki a Fehér-hegységben, kivált a vihorai réten, (itt feküdt a kurucz tábor zöme) mert ott teremnek nagy számmal a csudaszer készítéséhez szükséges füvek és virágok.

— Nem, azt nem engedhetem meg, hogy ezzel fárassza magát doktor uram udvariaskodott a generális — majd ezt elvégeztetem én. Tessék csak laboratóriumába menni, melyet már kijelöltem számára. Tegye meg ott az előkészületeket, míg a szükséges füvek megérkeznek.

A megrökönyödött csudadoktor olyasmit hebegett, hogy azokat a herbákat senki sem ismeri más, azt ő neki magának kell összeszedni . . . de Bercsényi odaszólt a drabantoknak.

— Lakat alá ezzel a gazemberrel! Vigyék a vihorai vár pinczéjébe, csak jó mélyre. Szerencse, hogy a jámbor német ebből a rövid, de magvas kurucz beszédből egy árva kukkot sem értett, mert különben ott nyomban kilelte volna a hideg, az bizonyos.

— Ha pedig valamire szüksége lesz még a csodaszerhez, csak üzenjen, majd gondoskodom róla, — szölt még derült gunynyal a generális a távozó után és nyomban parancsot adott, hogy néhány markos legény kaszálja le az egész vihorai rétet és szállítsa be a doktor ur "laboratóriumába" — hadd válogassa ki belőle

a szükséges herbákat. Estére kelve a parancs teljesítve lön.

Fölviradt a másnap reggel, a csuda-doktor nem adott jelt magáról. Eljött a dél is, semmi hír a laboratóriumból. Bercsényi végre megsokalta a dolgot és leüzent a németnek, hogy nincs e valamire szüksége?

— Valami enivalót — nyöszörögte doktor Vucherius — mert éhen halok . . .

Bercsényi csak ennyit üzent vissza:

— Vegye be a saját orvosságát.

Néhány óra mulva rimánkodásra fogta a dolgot a szerencsétlen ember. Töredelmesen megvallotta, hogy minden eddig mondott beszéde furfangos hazugság. Az igazság az, hogy ő sohasem volt doktor Vucherius. Rudolf Schillingnek hívják és Heiszler német generális megbízásából jött a kurucz táborba. Tudja, hogy ezért a halálfia. De kész elárulni Heiszler titkait, ha bocsánatot kap, mindenekelőtt pedig egy falat kenyeret, meg egy korty vizet . . .

— Lám mondtam, megmondtam, hogy hunczut a német — szölt diadalmas mosolylyal Bercsényi — s indulót fuvatva tovább indult seregével. A csudadoktor pedig ott felejtette a lakat alatt.

Ha a saját orvosságától meg nem halt, most is él az istenadta.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 11.

A béketárgyalások most már ugylátszik meg fognak kezdődhetni. Egy lépéssel ismét előbbre jutott a békekötés ügye, amennyiben *Li-Hung-Csang* átnyújtotta már a hatalmaknak a megbízóleveleket, amelyekkel kinevezték a meghatalmazottakat, a kik a tárgyalásokon részt fognak venni. *Li-Hung-Csang*nak különben e tárgyalásokban nagy szerep jutott. Egy a napokban kelt császári ediktummal megbízták, hogy a viszályok eloszlátásán közreműködjék és belátása szerint bármiféle javaslatot tessen anélkül, hogy a császárhoz kellene fordulnia.

Addig is azonban, míg a béketárgyalások eredményre vezetnének, vigan folyik az öldöklés.

Mai távirataink a következők:

Washington, szeptember 11.

Vutingfang kínai követ a külügyi hivatalnak császári ediktumot nyújtott át, a mely két héttel ezelőtt kelt és a melylyel *Li-Hung-Csang* meghatalmaztatott, hogy a viszályok eloszlátásán működjenek és belátása szerint bármiféle javaslatot tessen, a nélkül, hogy a császárhoz kellene fordulnia. A megbízó levelet olyannak jelentik ki, a mely minden kifogást alkalmas eloszlátani arra nézve, hogy *Li-Hung-Csang* a béketárgyalások vezetésére kellő képesítéssel bír.

Washington, szeptember 11.

Chaffee tábornok jelenti Pekingből e hó 4-éről: A jelek szaporodnak arra nézve, hogy itt a diplomáciai összeköttetés hosszú ideig nem fog megújulni. Az orosz követség a legközelebbi idő alatt *Tiencin*be megy. Bizonyosnak tartom, hogy a míg az idegen hadsereg Pekingben marad, a kínai kormány nem tér ide vissza. Ha ez a föltevés helyes, úgy követségünk nem intézhet el diplomáciai feladatokat. Véleményem az, hogy Pekinget csak táborul kellene használni a szövetséges hadsereg részére, míg a hatalmak más pontokon el nem helyezkednek.

Hongkong, szeptember 11.

A rendzavarásoknál, a melyek itt és Kantonban a szombatról vasárnapra virradó éjjel előfordultak, négy embert megöltek és tíz embert megsebesítettek.

London, szeptember 11.

A *Reuter*-ügynökség értesül: *Li-Hung-Csang* átnyújtotta a hatalmaknak a megbízóleveleket, a melyekkel kinevezték a meghatalmazottakat a béketárgyalásokhoz. E megbízó levelek valódiságát, a melyek a császár udvartartásából származnak, aligha lehet kétségbevonni.

A vidéki színészet rendezése.

— A színészeti felügyelő tervel. —

Arad, szeptember 11.

A fővárosi sajtó közléseivel egyidejűleg az Aradi Közlöny is hírt adott arról, hogy a vidéki színészet rendezése érdekében legközelebb, talán még e hónap folyamán országos értekezletet tartanak a belügyminiszteriumban, a melyre hivatalosak lesznek a vidéki színügy vezető férfiai is.

Ennek az értekezletnek alapját az a javaslat fogja képezni, amelyet *Festetich* Andor gróf, a vidéki színészet most kinevezett országos felügyelője, hogy úgy mondjuk, *székfoglaló* gyanánt terjeszt az ankét elé.

Ezen előterjesztés főbb pontjai állítólag a következők:

Az összes vidéki színházak 3 kategóriába osztatnak be.

1. Elsőrendű színházi városok, melyekben a magyar színészet az egész évi időnyire állandósítottatik. Ezeknek a száma öt: *Arad*, *Szeged*, *Debreczen*, *Kassa*, *Nagyvárad*. A tervezet szerint ezen városok mindegyike évi 10,000 frt segélyt huzna az államtól. Ezen városok ezenkívül további 3000 frtnyi segélyre tarthatnak igényt, ha állandósítják az „operai” előadásokat. Természetesen a zenekar és az énekkar kibővítésének kötelezettsége mellett.

2. Másodrendű színházi városok. Ezeknek száma véglegesen még nincs megállapítva, de körülbelül 8—10-re tehető. Az évi segély összege 5000 frtban volna megállapítva. Ezen városok színházainak igazgatói tartoznának társulataikat egész éven át 2 hónapi szünet kivételével együtt tartani. A téli szezon tartama 7 hónap, a hátralevő három nyári hónapot kötelesek egy, a szervezetben feltüntetendő nyári állomáson kitölteni.

3. A harmadrendű színházi városok, illetve helyesebben színházi kerületek. Ezen kerületek az ország egyes földrajzilag és nemzetiségileg egymásra utalt városok színi szövetségét foglalják magában. Számukat az első évi tapasztalatok alapjai fogják majd megállapítani.

Az évi segély kerületenkint 3000 frt.

Mennyiben felelnek meg ezen pontozatok a *Festetich* gróf előterjesztésének, — egész bizonyossággal nem tudjuk, de az ügy fontosságára való tekintettel elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk, hogy maga az előterjesztés, megokolásával együtt, még az ankét előtt közzétéssék, és a meghívandó vidéki tagoknak megküldessék, hogy a színészeti felügyelő tervei és ezen terveknek okai, kellő kritikai rosta után vétessenek az értekezleten tárgyalás alá, mert lehetetlenség, hogy a szükséges előkészület nélkül az értekezleten érett, és az ügyet megoldásra vezető eszmecsere fejlődjen ki.

Az előterjesztés publikálása után részletesen fogunk mi is foglalkozni vele, és pedig annál inkább, mert az, ami a fenti kivonatos ösmertetésből kitűnik, magának a vidéki színészetnek csak a külső kereteit érinti, s ebben a részében is, a *kényszer-színkerületek* eszméjére támaszkodván, a kérdést olyan alapon akarja megoldani, amely már a 80-as években kudarcot vallott s első tekintetre ezen bukott eszme problematikus értékű föltámasztásának tetszik; még az ugynevezett harmadrendű színházi városokból alakítandó színkerületek az önkéntesen alakult színkerületekben — például a délvidéki színiszövetkezet formájában — jelenleg is fönnállanak.

Amennyiben a tervezet csakugyan javasolná a vidéki színészet olyan mérvű állami segélyezését, mint az a fenti vázlatból kitűnik, úgy *Festetich* Andor gróf javaslatát ebben a részében már most a legmelegebben üdvözljük, de hangszulyozzuk, hogy a legnagyobb mérvű állami segélylyel is csak akkor fog az országos értekezlet gyümölcsöző munkát végezni, ha tevékenységét helyes szempontok és a megoldandó kérdések czéltudatos formulázása fogja vezérelni.

Melyek ezek a szempontok és melyek azon czélok, amelyek a vidéki színészet rendezése körül szem előtt tartandók, s hogy ennek keretében igen természetesen milyen figyelemben részesítendő az aradi színházhoz fűződő országos érdekek, — ezekkel a színészeti felügyelő előterjesztésének hivatalos közlése után fogunk kimerítően foglalkozni.

Dr. Balassa Ármin.

Leszavazott rendszerváltozás.

— A színügyi-bizottság ülése. —

Arad, szeptember 11.

Érdekes és e mellett egy kissé izgalmas volt a színügyi bizottság mai ülése. *Leszkay* András színigazgató előterjesztette a nyári színházi szezon anyagi képét, mely meglehetősen szomorú, amennyiben az igazgatóra nézve 30.299 korona 26 fillér veszteséget jelent. Hozzá számítva még a téli szezon 2000 korona veszteségét s az operai államsegély beszüntetését, *Leszkay* létfeltételét megingatva látja, ha valamely módon nem szerezhet segítséget. A páholybérletnek felemelését tartja kiegészítő módnak, amit a bizottságban különböző fogadtatásban részesítettek. A szavazatok megoszolván, a főispán döntött a dologban és pedig *Leszkay* kérelme ellenére.

Általában rossz napja volt ma a színigazgatónak, kinek meglehetősen borús volt a kedve már az ülés elején. Ezt ki is fejezte nem egyszer, de legközvetlenebbül, mikor a főispán megérkezett. Fél öt óra volt már és a négyre kitűzött ülést nem kezdhették meg, mert a főispán még hiányzott.

— Küldjön valakit a telefonhoz, hogy figyelmeztesse a méltóságos urat — szolt oda *Salacz* polgármester a bizottság jegyzőjéhez.

Ez kiment a teremből s egy másodpercz múlva megérkezett *Fábián* László főispán.

— No lám, milyen jó is ez a telefon, ilyen hamar eredményre vezet — jegyezte meg valaki.

— Dehogyan is jó — szolt közbe bosszusan *Leszkay* direktor. Három hónap alatt 285 koronába került a színháznál.

Konstatálták, hogy szomorú dolog, de azért jót nevettek az önkéntelen felkiáltáson.

Az igazgatónak a bérlet emelés ügyében *Institoris* Kálmán főjegyző és *Mandl* Vilmos dr. voltak a pártfogói. Derűtséget keltett, mikor a főjegyző, a jogdíjakról szólva, megjegyezte:

— Az én időmben nem volt ennyi mindenféle költség. Egyszerűen kivettünk a könyvtárból egy operát és eljátszottuk. Senkinek semmi beleszólása sem volt ebbe.

Tárgyalásra került még a *bérletrendszer megváltoztatása*. Itt a *páratlan-páros bérlet* mellett döntöttek, olyan formán, hogy az eddigi *száznyolcvan bérleti előadás helyett*, a megfelelő árkülönbözet hozzászámításával *kétszáz előadás* lesz s csupán 10 bérletszünet.

Az ülés lefolyása a következő volt:

(A nyári színház deficitje.)

Leszkay András színigazgató előterjesztte a nyári színház anyagi eredményét. Juniusban befolyt a közönségtől 14,974 korona 10 fillér, júliusban 10,635 korona 70 fillér, augusztusban 12,587 korona, összesen 38,146 korona 80 fillér; a 100%-os jegyekből 64 korona 08 fillér. Ehez hozzászámítva a ruhatári, látcsó-díjakat és a cukrárszda bérét, az összes bevétel 38,621 korona 30 fillér.

Ezzel szemben a kiadások a következők. A színész személyzet fizetése 41,081 korona, a zenekaré 684 korona, a városnak fizetendő bér 6000 korona, jogdíjak 2000 korona. Ehez járulna a rendőrség, tűzoltóság, festő, sugó, színlapragasztó költségei, tulfellépés, tulrendezés, telefon, sürgöny, világítás, tiszteletdíjak, ügynökségek díjai, táncztanítás, levelezés, fuvarozás stb. Beszerzés 1540 korona, ruhatári költség 1157 korona, könyvtár 274 korona. Megemlítendő a „*Sötét titok*” vízmedenczéje, mely egyedül 587 koronába került. Az összes kiadások 68,920 korona 59 fillért tesznek ki.

A kiadást szembeállítva a bevétellel, a mutatkozó hiány 30,299 korona 26 fillér. Itt számításán kívül van még az igazgató megélhetése és adója.

(A bérlet felemelése.)

Miután még bejelenti az igazgató, hogy az operai előadásokra megszavazott szubvencziót a kormány január 1-től beszünteti, kéri, engedje meg a bizottság, hogy a bevételek szaporítása által segíthessen helyzetén. Ezt a páholybérleti összeg felemelésével látja keresztülvihetőnek, olyan formán, hogy a földszinti és első emeleti páholyoknak a bérletben egy napra eső 6 koronányi árát 7 korona 20 fillére emelné. Ez az éves bérlőknek 216 korona áremelést jelentene. Kérelmét, mint amelyetől sokat vár, figyelmébe ajánlja a bizottságnak.

Avarfy Ferencz nem találja helyesnek, hogy az igazgató a nyári veszteségével indokolja a bérlet felemelése iránti kérelmét. A város különben is azt hitte, hogy azáltal, ha a társulat együtt marad, kevesebb lesz a veszteség, mint az előző években. A veszteség azért lehet olyan nagy, mert sok beszerzés történt, aminek azonban a téli szezonban is hasznát veszi az igazgató. Eltekintve attól, hogy jogos-e a kérelem, azt hiszi, nem is érne azzal cél, mert elriasztaná az áremeléssel a közönséget. A társulat pedig nem olyan, hogy valami különösebb vonzerőt gyakorolhatna. A kérelem elutasítását javasolja.

Salacz Gyula polgármester azt hiszi, hogy a terv megvalósítása visszatetszést szül, mert a közönség számos év alatt hozzá szokott a jelenlegi bérhez. A nyári színház deficitjét nem tekinti irányadónak, miután az első, kísérleti év után nem lehet indulni. A közönségre való tekintettel, ellene van a bérletemelés tervének.

Institoris Kálmán főjegyző ellenkező nézetben van, Eltekintve attól, hogy a bérlet a legtöbb hasonló nivójú színháznál drágább, jogosnak tartja az igazgató kérelmét más okból. Huszonhat év előtt állapították meg a mostani bérleti összeget, a mikor a gázsik husz százalékkal kevesebbet tettek ki és sok ma szereplő költség nem létezett. A havi kiadás 10,000 korona volt akkor, ma meg közel 14,000 korona. Van még más ok is, mely az igazgató mellett szól. A földszinti, első rendű helyekéhez számítva, a páholyok árát, nincs meg az arány, a páholy sokkal olcsóbb. Tekintve, hogy a színház a legolcsóbb, legszebb szórakozás, s az igazgató által kért emelés nem nagy, a kérelmet elfogadásra ajánlja.

Mandl Vilmos dr. csatlakozik Institoris javaslatához. A közönség követelése manapság olyanok, hogy az igazgató nem tehet eleget annak a huszonhat év előtti árszabás mellett. A haladás áldozatokat követel s a közönségnek kötelessége, hogy adja meg az igazgatónak a lehetőséget az áldozatokra. A kért áremelés nem nagy, s így, miután a szerződés szerint is ki van kötve, hogy a körülményekhez képest, az igazgató a színházi bizottsággal közösen állapítja meg a bérlet összegét, a terv elfogadását hozza javaslatba.

Avarfy Ferencz konstatálja, hogy az igazgató a gázsik emelkedéséről mit sem szólt. Ha a dolog igaz, megingatná javaslatában. Mindamelllett azt tartja, hogy a bérletemelés elriasztja a közönséget a színházról.

Leszkay András hivatkozik arra, hogy a színészek, karszemélyzet s a zenekar megszaporítása, ami az operai előadásokhoz szükséges volt és más ide vágó költségek 30.000 korona több kiadást okoztak.

— Az opera, az rántott be engem — mondta elkeseredetten a direktor.

Az állam részéről mindent ígértek, énekeket, darabokat s nem adtak semmit.

— Így történt azután — fakadt ki újra — ami Aradon soha sem esett meg, hogy a téli szezon kétezer korona veszteséggel zárult.

Salacz Gyula a kormányválságnak tulajdonítja ezt. Az új belügyminiszter nem adja meg, amit az elődje ígért.

Fábián László főispán, elnök úgy látja, hogy a bizottság véleménye két részre oszlik s így neki kell döntenie a dologban. Azt hiszi, az igazgató terve ellenszenvet szülne a közönség körében s nem is vezetne célra. Ez a dolog akkor kerülhet napirendre, ha a decemberi ankét a várt segílyt nem adja meg, amit nem remél.

A színházi bizottság ezzel az igazgató kérelmét elutasította.

Jelen voltak az ülésen: Fábián László főispán elnök, Salacz Gyula polgármester, Institoris Kálmán főjegyző, Mandl Vilmos dr., Avarfy Ferencz, Vannay Gyula mint jegyző és Leszkay András színházgató.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* A bérlet-rendszer változtatása élénk vitára adott alkalmat a bérlő-közönség körében, mely vitában úgy látszik legtöbb híve volt azon nézetnek, hogy az igazgató rosszul cselekszik, ha bármit is változtat az eddigi rendszeren. A mai színházi bizottsági ülésen a hivatott forum foglalkozott a kérdéssel — és mint azt az illető helyen megírtuk — a bérlő közönség általános felfogása győzött e kérdésben. Lapunk több cikkben foglalkozott e kérdéssel és azon indokok vezették a színházi bizottságot is határozatában, melyeket cikkeinkben kifejtettünk. Bármennyire is méltányoltuk az igazgató helyzetét, sem a bérletrendszer megváltoztatásában, sem az árak felemelésében ez idő szerint nem találhattuk a helyzet javulását. Marad tehát minden a régiben azzal az egy változtatással, hogy a bérlet 20 előadással nagyobb lett; az eddigi 180 előadás helyett tehát 200 előadásból áll az évi bérlet és a bérlet ára a további 20 előadás árával emelkedik. Ehez járul még 10 bérletszünetes előadás, mi által a 210 előadásból álló téli évad teljessé válik.

Ez a csekély változás nem sért semmiféle érdeket és a bérlőközönség minden nagyobb megterhelés nélkül nézhet elébe az új idénynek. Már most is csak egy mód mutatkozik az igazgató anyagi helyzetének javítására. Ez pedig az, hogy megfeszített buzgalommal lászon a repertoár változatos és ügyes összeállításához; legyen gondja arra, hogy betegségek vagy egyéb előre nem látott bajok meg ne zavarják hosszú időre a műsort, és ha megzavarják, kellő helyettesítések legyenek; továbbá tartsa szem előtt, hogy a darabokat avatott ember válogassa, nehogy oly baklövéses forduljanak elő, mint a múlt idényben, melyek a közönséget a színházról elriasztották. Ha tehát az igazgató a színház súlydelt nivóját minden tekintetben újra felemeli, akkor bizonyára nem lesz oka panaszra és a deficit nem fogja érzékenyen sújtani. Rajta áll tehát most minden és amint vet, úgy fog aratni.

* Az új tenorista. A színházi bizottság mai ülésén bejelentette Leszkay színházgató, hosszas keresés után sikerült neki: Öry-Szabó József személyében azt a tenoristát társulatához szerződtetni, aki úgy hang, mint játék tekintetében a mi igényünknek meg fog felelni. Öry-Szabó eddig külföldön járt, ott tökéletesítette tehetségét és oly repertoár fölött rendelkezik, melylyel nagy opera ciklusban képes résztvenni. Az új tenorista alakjára nézve kicsiny és zömök és ebben Déryhez hasonlít, ha azonban hangja is olyan lesz, mint elődjéé, akkor az akvizíciónak örülni fogunk.

* Színházi ankét a belügyminiszteriumban. Említettük már, hogy a belügyminiszteriumban e hóban színházi ankét lesz Széll Kálmán miniszterelnök elnöke alatt. Most arról értesítenek bennünket, hogy az e hó elejére tervezett ankét közbejött akadályok miatt csak december hó első felében lesz megtartható.

* Molnár Lászlót színházunknak ugyan szerződött tagját még az idei évadban vendégszereplésre hívták meg a Nemzeti színházhoz. A művész három Shakespeare darabban fog ott fellépni és pedig Hamletben, Othelloban és Lear királyban. Miután a mi színházunk műsorában ezen darabok is felvették, nekünk is lesz részünk a művészt ezen darabokban láthatni.

A vendéglősök kongresszusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Arad vendéglősei és kávézói s velük együtt a nagy közönség is együtt ünnepel abból az alkalomból, hogy a szállodások, vendéglősök, kávézók, pinczerek a város falai között tanácskoznak a jövő teendőiről s emlékeznek a multakra.

A mai nap folyamán érkezett meg a vendégek legnagyobb része, zajos, ünnepi színezet adva megjelenésükkkel a városnak. Mindenfelé kocsik rogtak karszalagos rendezőkkel, kik a vasutól sorra hozták be a különböző jelvényekkel diszitett, az ország minden részéből összesereglett vendégeket. Több helyen nemzeti színű zászlókat tűztek ki s főképen a szállodák álltak ünnepi díszben. Ezek között első volt a „Központi-szálló“, melynek kapujánál két hatalmas lobogó lengett, a portáléjába citromfákat állítottak, a bejárat fölött pedig ott ékeskedett a barátságos irás: *Isten hozott!* A kávéházak, vendéglők ablakai fokozottabb világossággal ragyogtak ki az utcára, miután minden lámpát felgyújtottak a mai ünnepi alkalomból.

A város közönsége, mely társadalmának bármely rétegével együtt ünnepel, kivette részét a mai alkalomból. A szokottnál sűrűbb csoportokban vonultak végig a járó-kelők a főtéren, hol egymásután rogtak tova az idegeneket hozó kocsik.

Egyszóval ünnepi színezetű volt már a mai este, de még inkább ilyen lesz a következő három nap, a vendéglősök, kávézók napja.

Az idegenek fogadtatása.

A délutáni és esti vonatokkal érkezett meg a vendégek legnagyobb része. Délután 4 órakor, mikor a budapesti vonat a fővárosi és a hozzá csatlakozott vendégekkel megérkezett, az aradi rendezőség és fogadó bizottság teljes számmal várakozott a pályaudvaron. Hasonlóképen este a körülbelül egy időben érkező szegedi, körösvölgyi és budapesti vonatknál is.

Megjelentek a pályaudvaron: Nagy Lajos, az aradi vendéglősök ipartársulatának elnöke, Huzó István alelnök, Szilvássy László dr. ügyész, Braun Sándor, Schuch Ferencz, Sztriberny János, Kovács István, Dukasz Vilmos, Gavrilite Miklós, Földesi Lajos, a fogadó-bizottság tagjai és mások.

Az impozáns számmal érkezett vendégek között van Gundel János, a vendéglősök országos egyesületének elnöke, Glück Frigyes ennek alelnöke, Bokros Elek a vendéglősök, szállodások, kávézók, pinczerek és kávéházak nyugdíj-egyletének elnöke, továbbá: Gelléri Mór az országos iparegyesület igazgatója, Martonffy Márton közoktatásügyi miniszteri tanácsos, Thék Endre lovag. A sajtó részéről: Fehér Dezső és Dési Géza dr. a „Nagyvárad Napló“ szerkesztői, Benedek János dr., a „Debreczen“ szerkesztője, Ihász György a „Vendéglősök Lapja“ szerkesztője, Barta Béla és F. Kis Lajos a „Magyar Vendéglős- és Kávé- Ipar“ szer-

kesztői, *Szeless* Adorján és mások. A pezsgő, konyak gyárosok, borkereskedők, sörfőzdek számosan küldtek képviselőket. Érdekes vendég *Louis Francois* pezsgőgyáros.

A vendégek.

A városunkba érkezett idegenek névsorát s a képviselt cégeket a következőkben adjuk:

Budapest: Gundel János, Wirth Ferencz, Poppel Miklós, Kommer Ferencz, Förster Konrád, Bokros Károly, Doctor László, Kamarás Mihály, Döcker Ferencz, Csasznek József, Poós István, Páris Vilmos, Berkovits János, dr. Solti Ödön, Louis Francois, Adler Ernő, Löwenstein Nándor, Fischer Miksa, Wolf Vilmos, F.-Kiss Lajos, Barta Béla, Nagy Jenő, Heringer Rezső, Rádosi S., Haberhauer Hubert, Hlencz Károly, Reiner Adolf, Glück Frigyes, Polzmann N., Haggenmacher H., Dreher Antal, Jálics Ferencz, Balatini Braun A., Ungár Mór, Ihász György, Vendéglősök lapja, Mitrovatz Adolf, Schmidt Konrád, Hartay György, Seich Károly, Steiner Márton, Schmidt Rezső, Ifj. Sprung János, Schnell József, Uriburger Károly, Bitner Alajos, Frindl Nándor, Müller Antal, Glötzer József, Horváth János, Halász István, Skaupil József, Waldsteiner Ferencz, Lippert Lajos, Grünvald Mór, Pálffy István, Seich Károly, Olmosi József, Sperl Alajos, Bojesics J., Kammer Ernő, Schwerteczky Gáspár, Ehn János, Barabás József, Kriszt Ferencz, Daday János, Braun Sárdor, Braun Ferencz, Kaveczky Árpád.

Nagyvárad: Stern Herman, Sarkadi József, Czeglédi Sándor, Stern Sándor, Weiszberger Jenő, Kovács Dezső, Richter Antal, Bayer Frigyes, Klein Lajos, Klein Lajosné, Pollák Gyula, Freifeld Márton, Weiszberger József, Karner Gyula, Karner Gyuláné, Hillinger Jenő, Maresch Károly, Lázár Adolf, Csókay Pál, dr. Dési Géza, Rendes Izidor, Hillinger Márton, Kuncz Gusztáv.

Békés-Csaba: Salamon János, Ketter Károly, Freiberger Márton, Reichard József.

Derecke: Szöllősy Gábor és neje.

Komárom: Szarka Jenő, Bubics György, Boor József, Hirschler Ferencz, Horváth Béla, Heitz Rezső, Prantner Lipót, Heres Zsigmond.

B-Gyula: Blaskó Béla, dr. Benedek János.

Debrecen: Kemény János, Sporni Gyula, Márkusz Jenő, Erős Jakab, Kiss Adolf, Péter Pál, Dobó Lajos, Hauer Bertalan, Német András, Pivitzer József, Zbigniewicz Lajos, Milecker Lajos.

Kunfélegyháza: Kern Ignác.

Lugos: Bucsu Romulusz, Gilg Antal, Lindner József, Kohn Leopold, Blaninger Károly.

Szeged: Gruber Gusztáv, Gruber Gusztávné, Juránovits Ferencz, Privári Pál, Bartus István, Ördög Vincze, Kliman Imre, Nyári György, Kocsis Ferencz, Meszes István, Totzer Ferencz, Zántó Mihály, Rózsa András, Konrád Tóbiás, dr. Hosszu István, Ifj. Cserzy Mihály, Hunyady Lajos, Keth Károly, Randvög József, Horthy Sándor, Harkay György, Lehota József, Brankó János, Frankl Adolf, Zsótér Ferencz, Dánczinger J., Adam Ödön, Lippay Péter, Sugár Miksa, Neubauer Mihály, Juhász Antal, Mártonosi Ferencz.

Étesd: Tözsér József, Tözsér Józsefné

M-Tur: Kovács Illés.

Hátság: Molnár Pál.

N-Léta: Fülöp József.

Oroszháza: Rosenberg I.

Margita: Grosz Mór.

Lippa: Schweitzer Adolf.

Temesvár: Lencz János, Hánosy Antal, Illics R., Göbl Ferencz, Göbl Ferenczné, Schubert Péter, Haunold János, Protógin Géza.

Lipót-Szt-Miklós: Veiser Bert.

Igló: Stern Jónás.

Pécs: Furmann Gyula, Littke L.

Miskolc: Sugár Ignác, Klein Sámuel.

Kassa: Seres Márton, Szálasi Alajos, Mayer József, Guttman Márk, Braun Ferencz, Mayer Béla, Mayer József.

Mezőhegyes: Cservinszky I.

Félicsfürdő: Kernács János

Orsova: Ozanics Ferencz.

Szolnok: Fodor Dániel.

Bécs: Winter S., Schlummerger R.

Szeged: Teutsch B. I.

Pozsony: Hubert J. E., Palugyai J.

Kőbánya: Király-sörfőzde, Rézvény-sörfőzde, Polgári sörfőzde.

Kolozsvár: Erd pinczéregylet.

B-Bogán: Kohl Károly.

N-Sztmiklós: Csenczinger kisasszony, Csenczinger Ferencz.

Zombolya: Jemelka Ferencz.

Győr: Posch Nándor, Lukovits János, Völfi A., Krüger Gyula, Posch Károly, Gyárfás Pál, László József, László István.

Bojca: Reis György.

Déva: Licker István.

Ujvidék: Seifert Antal, Zebédics Mátyás.

Szokolaf: Bokros János.

B-Topolya: Büchler Gyula, Magas Sándor, Müller Gyula, Horváth Lajos.

Medgyes: Ratzki Ágoston.

Szabadka: Miskolczy István, Laskovits József, Máté Zsigmond.

Piski: Kass Gusztáv.

Rákospuszta: Demkó Géza.

Zsolna: Tóth Antal.

N-Léta: Schwarcz Albert.

Makó: Sonkovich I.

S-Tarján: Klacsmann Károly.

Ungvár: Hercz Bernát, Róth Sándor.

Az ismerkedési estély.

Este a „Fehér Kereszt“-szálló téli kertjében ismerkedési estély volt, mely alkalomból az óriási helyiséget teljesen benépesítették a vendégek, az azok tiszteletére összegyülekezett aradi szaktársak, valamint mások is a polgárság köréből. Érdekes képet nyújtott a télikert, azzal a nyüzsgő étellel, mely ott uralkodott. Az összerakott, hosszú asztalokat, a kisebb asztalokat jelvényes, ünnepi ruhás idegenek ülték körül, vegyesen aradiakkal, kiknek arcán ott ragyogott a nap ünnepies hangulata.

A télikert falát köröskörül a sokszínű szalagos, arany feliratu koszoruk díszítették, melyeket az ország minden részéből küldtek a vértanuk szobrára és a vesztőhely számára.

Kilencz óra után, mikor a borok és a pezsgők a kellő hangulatot megadták, megkezdődtek a felköszöntők. Először Nagy Lajos, az aradi vendéglősök ipartársulatának elnöke állott fel és üdvözölte a megjelent vendégeket.

Gundel János az országos kongresszus elnöke az aradiak vendégszeretetről szólott, s szép szavakban mondott ezért köszönetet a kongresszus nevében.

Solti Ödön dr. a budapesti vendéglősök ipartársulatának ügyésze beszélt ezután, majd Glück Frigyes az országos kongresszus alelnöke, ki a hazaszeretetről emlékezett meg, mely bármily nagy, sohasem elég nagy a magyar ember számára. A mostani alkalom, hogy a vértanuk városában időznek, jó alkalom a hazaszeretet szítására.

Gelléri Mór az országos iparegyesület igazgatója Kristyóry Jánost, az aradi kereskedelmi és iparkamara elnökét éltette, mint aki iparosból felküzdötte magát a jelen tekintélyes állásába és királyi kitüntetésben is részesült. Mint az iparosok példányképére üríti poharát.

Privári Pál szegedi vendéglős Gundel Jánost élteti hazafias hangú, szép beszéd kíséretében. Benedek János a debreczeni ipartársulat ügyésze Glück Frigyesre emeli poharát.

Bokros Elek a vendéglősök nyugdíjegyletének elnöke az Aradon összegyűlt vendégeket éltette. Beszéde után szép jelenet következett. A zenekar a *Hymnuszt* játszotta, miközben az egész közönség felállott és a zene után énekelte a nemzeti imát.

Barabás-Béla dr. országgyűlési képviselő emelkedett szellemű beszédben szólott Aradvárosának történelmi multjáról és a hazafias szellemről.

Kristyóry János megemlékezik a vendéglősöknek kiváló szolgálatáról, melyet a magyar kultúra terén lettek. Negyed század előtt német volt a nyelvük, most pedig magyar.

Dési Géza élteti Gelléri Mór, mint az egész, az igaz embert, a munka emberét.

Végül Gundel János és Glück Frigyes szólottak még, majd pedig eloszlott a társaság.

Az első nap programja.

Holnap szerdán veszik kezdetüket a vendéglősök és kávéosok ünnepi aktusai, melyeknek sorrendjét a következőkben állapították meg:

1. Reggel 8 órakor: a „Hungária“ kávéházból indulva, testületileg felvonulás a szabadság-szoborhoz,

2. A magyar vendéglősök V. országos kongresszusa megkoszorúzza a szabadság-szobrot. Ünnepi beszédet tart Gundel János végrehajtó-bizottsági elnök. A budapesti vendéglősök ipartársulata küld koszorút.

3. Dél előtt 9 órakor: A magyar vendéglősök V. országos kongresszusa a „Központiszállóda dísztermében.

4. Délután fél 3 órakor: A szállodások, vendéglősök, kávéosok, pinczerek és kávéoskédek országos nyugdíjintézetének III. évi rendes közgyűlése a Központi-szálloda dísztermében.

5. Délután 5 órakor: A magyar vendéglősök kongresszusa megkoszorúzza a vértanuk vesztőhelyét. Emlékbeszédet tart Glück Frigyes. (Kivonulás kocsikon a közgyűlés befejezése után. — A budapesti vendéglős ipartársulat koszorút küld).

6. Este 8 órakor: Összes vendégeinket tisztelettel meghívjuk a „Fehér Kereszt“ szálloda téli kertjében tartandó társasvacsorára.

Milyen lesz

az új huszkoronás bankjegy?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 11.

Az új huszkoronás bankjegyekről már lapunk tegnapi számában megemlékeztünk röviden. A magyar és osztrák hivatalos lapok ma közlik a két pénzügyminiszternek az új bankjegyek kibocsátására vonatkozó rendeletét. A huszkoronás papirpénz leírását ugyancsak a hivatalos lap nyomán a következőkben közöljük:

Az Osztrák-magyar bank 1900. évi márczius hó 1-éről keltezett 20 koronára szóló jegyeinek rétalakja 135 milliméter széles és 90 milliméter magas. Mindkét oldalukon vízjegy nélkül készült papíron vannak nyomtatva, az egyik oldalon magyar, a másik oldalon német szöveggel.

A tulajdonképeni 121 milliméter széles és 79 milliméter magas vörös színű jegyképen, melyet 5 milliméter széles derékszögű keret teljesen övez, jobbfelől 60 milliméter széles és 51 milliméter magas írásmező, balfelől derékszögű keret van, s ennek középső tojásdad részében a magyar szövegű oldalon a *Hungáriá-t*, a német szövegű oldalon az *Austriá-t* ábrázoló női fej látható. Ezen keret mellett a képen 111 milliméter széles és 18 milliméter magas talapzaton, mely az írásmezőt alul a külső keretnél szegélyezi, s a derékszögű keret alapjául szolgál, ülő gyermeki alak babérágot tart kezében. A talapzat és keret előtt, az utóbbit keresztüliszelve, pajzs függ, melynek magyar szövegű oldala a nagy magyar állami címert, német szövegű oldala pedig az ausztriai császári sást mutatja.

A díszítő rajzokkal ellátott talapzaton a magyar szövegű oldalon íráslemez van, melyen a büntetési határozat olvasható: „A bankjegyek utánzása a törvény szerint büntetetik“; a német szövegű oldalnak íráslemezére a huszkoronás jegy névértéke *nyolcz különböző hazai nyelven van nyomtatva.*

A külső 5 milliméter széles derékszögű keret felső és alsó részén a magyar szövegű oldalon négy-négy kis kör van „20“ számmal; közben e szavak „Husz korona“ és ékítmények foglaltatnak, míg a két oldalrész bal- és jobbfelől e két szóval „Husz korona“, két-két kis körrel, „20“ számmal s változatos ékítménnyel van ellátva.

A német szövegű oldalon a külső keret felső részében négy kis körben vannak: a „20“ szám, közben e szavak „Zwanzig Kronen“ ékítményekkel, a két oldalrészén hat-hat kis körben a „20“ szám ékítmény és az alsó részen a büntetési határozat német szövege, mely

ekként szól: „Die Nachmachung der Banknoten wird gesetzlich bestraft.“

E külső keret mindkét oldalán úgy a magyar, mint a német szövegoldalán a felső szegélyben egy-egy kör alakú pajzs látható guilloche-diszitményekkel és annak sötétebb részéből a „20“ szám világosan előtűnik.

A felülnyomat mindkét jegyoldalon vonalszerű részben fekete pontsorokkal kapcsolatos hurokalakú zöld guilloche-rajz, mely az írásmező közepén a zöld alpból fehéren kiemelkedő „20“ számot tartalmazza. E guilloche-rajz sajátossága, hogy hurokjai az írásmező közepéről a jegy széle felé mind szűkebben alakulnak. A felülnyomatot kívül, a papírnak fehér nyomtatás nélküli széle felé, dupla, ivalakú vonal szegélyezi. Jobb felől a magyar szövegű írásmezőben, a bankjegy folyószáma, a német szövegű írásmezőben pedig a sorozat száma fekete színnel van kitüntetve.

A jegyszöveg a bank cégjegyzésével a jegy magyar szövegű írásmezőjében ekként hangzik:

„Az Osztrák-magyar bank ezen bankjegy ellenében bécsi és budapesti főintézetinél kívánatra azonnal fizet

Husz Koronát

törvényes ércpénzben. Bécs, 1900. márczius 31-én.

OSZTRAK-MAGYAR BANK.

Bilinski
kormányzó.

Gold
főtanácsos.

Mecenseffy
vezértitkár.“

Az új kankjegyeket, mint megirtuk, e hó 20-án hozzák forgalomba.

Szeczessio az abczé tanításban.

— Abczé a fejtető és a harisnyában. —

Budapest, szeptember 11.

Vannak emberek, akik egész esztendőnkön át kitűnő eszmékben szenvednek. Így bosszantják már évek óta ártatlanul a szent Gellérthegyet holmi Pantheon-tervekkel.

Es így bosszantja eszméivel egy fővárosi tanító szakadatlanul a közoktatásügyi minisztérium jobb sorsra érdemes hivatalnokai karát. Az ezerkilencszázadik év folyamán hetvenhat fontos és érdekes tervet nyújtott be a derék férfiu, aki babérait azzal akarta tetézni, hogy beadta a hetvenhetedik tervet is, amely fontosságára nézve az előbbieket jóval fölülmulja és amely hivatva van nagyfontosságú reformokat teremteni az abczé tanítás terén. Nem kevesebbről van benne szó, minthogy a gyermeket meg lehet tanítani olvasni *anélkül, hogy a betűket ismerné*, vagy azok létezéséről tudomása lenne.

A derék feltaláló kétféle módszert ajánlott a miniszteriumnak elfogadásra.

A első: „abczé a fejtetőn“ és a második: „abczé a harisnyában“. Mindkettő elég eredeti és tegyük hozzá érdekes is.

De kezdjük az elsőn, amit maga a módszer feltalálója a következő magyarázatokkal kísért: „Megfigyeltem, hogy a gyermekek egymás nevét milyen könnyen és milyen hibátlanul tanulják meg.

El nem feledné, hogy ez a *Kovács*, az a *Svarcz* és az ott a kis *Palotai*. Erre alapítom tervezetemet. Elnevezem a gyermekeket és azt mondom: te fiacskám mától fogva nem vagy *Svarcz*, hanem *A*; te meg — nem vagy *Kovács*, hanem *M* és te — te kis *Móricz* nem vagy *Cohn*, hanem *Z* és így tovább.

Szóval az osztályban név gyanánt elosztom a betűket; gyakorlatkép pedig felszólítom őket: állj ide *Z*, ülj le *B*; jöjjön ide *K*: Mikor már ezzel rendben vagyok — rátérek az olvasási

módszerre. Kihivom az *A*-t, a *b*-t, *o*-t és az *r*-et és elkezdjük az olvasást. Rátésem kezemet az *a* fejére és elmondatom az osztálylál: *a*. Tovább megyek és a *b* fejére teszem a kezemet ahonnan lassan az *o*-ra és az *r*-re emelem, és így olvastatom *b-o-r*, bor! Mikor az olvasás folyékonyan megy — akkor csak játék az írástanítás és pedig olykép, hogy bemutatok az osztálynak egy macskát és bemutatok ugyanazt képben is. Megmagyarázom az osztálynak, hogy amint a macskának, úgy az *a*-nak, a *b*-nek is van képe. Megmagyarázom, hogy ezt a képet, tbetűnek hívják felrajzolom őket a táblára. Így könnyen és gyorsan elsajátítják, amit a tapasztalat majdnem bebizonyít.

Ez az a módszer, a melyet röviden: „abczé a fejtetőn“ névvel ruháztam fel.

A második módszerem, a melynek „abczé a harisnyában“ a neve, alapjában véve sokban hasonlít ehhez, és különbözik abban, hogy egyben tánczolni is megtanulnak a növendékek.

Ugyanis hosszabb megfigyelés után rájöttem arra, hogy a gyermekek nagyon szeretnek tánczolni, ugrálni. Módszerem tehát alkottam meg, hogy a betűket lerajzolom a földre és a növendékekkel olyan alakban eltánczoltatom. Lerajzolom például az *A*-t a melynek azután minden szárnyán kedvesen lejtének végig a tanítványok és így sorra végig az egész abczét.

Ennek a módszernek rendkívüli előnye az, hogy a gyermekek a tanítás mellett mulatnak és edződnek is.

Így mutatja be a föltaláló a maga terveit, amelyeket elfogadásra ajánl s amelyen a minisztériumban napok óta kaczagnak. Különbözik a terv nem nagyon rossz, asupán a tervező tanító ur figyelmét kerülte ki egyik-másik fontosabb dolog.

Így többek között elfeledte megmagyarázni, hogy az első módszernél, amelyet ő „abczé a fejtetőn“ névvel tisztelt meg — mi történik akkor, ha egyik másik betűkiszasszony hexenschusst kap és így nem vehet részt a mondatban?! Mi történik akkor, ha a kis *k*-nak fogat huznak és okvetlenül szükség volna rá!!

A másik módszer, amelyet a tervező „abczé a harisnyában“ névre bérált, sokkal szebb és okosabb dolog, de ennél meg az a bökkenő, hogy a szülők tiltakozni fognak ellene, mert rengeteg „cipőt“ pusztítanak el a kicsinyek, míg a nagy *L* és a kis *ty* betűket helyesen tudnák eltánczolni.

Nyilassi Mátyás és a kongresszus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 11.

Az örökké derült Matyiról zeng az ének, aki a színházi vakációt is itt tölti közöttünk helyesebben a Kánya-vendéglőben a kis férőhelyben, ahol a sörös hordót csapra ütök és a bort mérik. Azt tartja a mi jó Matyink, hogy a sörös hordót őrizni a legszebb foglalkozás és okos ember csak egy volt a világon, és az Gambrinus, aki ráült a hordóra, és onnan le nem jön, amíg a Serafok a feltámadásra nem fujnak a trombitába.

Nem törődött ő ott a sörös hordó mellett sem *Sarah* Bernáttal, sem *Zakkonival*, de még *Kopácsi* Juliskát sem irigyelte, aki tudvalevőleg a hatalmas persa saht egészen megigézte; nem kívánczolt ő innen sehová, hisz oly édes itt — azt mondja — az anyaföld, mely bennünket ápol és a vizivókat eltakarja.

A napokban azonban egy kis baleset érte. A szivarja helyett rágyújtott . . . a karjára és az égési seb rettenetesen gyötörte és mikor

kötésbe kényszerítették a karját, úgy vigasztalta magát, hogy szipkába tette a szivarnak nézett karját.

A kórházba jár be hűségesen és ott gyógyíttatja magát dr. *Löwinger* főorvossal, aki minden reggel nyolcz órakor fogadja Matyit és szeretettel kezeli.

Ma kellett volna a kötést levenni karjáról; *Löwinger* dr. türelmetlenül várta kilencz óráig, de Matyi nem jelentkezett. Dél felé azonban megjelent és az orvost lehivatta a kórteremből.

— No mi az Matyi? kérdi az orvos — miért nem jött a rendes időben? —

Matyi vakarja a fejét és így szól:

— Hát, hogy is mondjam — azt a kutya-fáját! nagy sora van ám ennek a dolognak.

— No gyorsan ki vele!

— Hát úgy áll könyörgöm a dolog, hogy bujdosom az egész nap és sokért nem adnám, ha most a világ másik sarkán volnék.

— Bujdosott? S miért?

— Miért? Hát tetszik tudni a hitelezők elől bujdosom.

— Hitelezők elől?

— Az ám, azt a ragyogóját még pedig vagy 150 hitelező elől.

— Hogy lehet magának egyszerre 150 hitelezője?

— Hát úgy instálom alássan, az ördög vinné el a mai kongresszust, hogy az ország minden vendéglőse és korcsmárossa ide gyülekezett Aradra — és hát rágja a fránya, ezek mind az én hitelezőim!

Az orvos nevetett a Matyi baján, leoldotta a kötést és haza bocsájtotta.

Doktor ur — még csak egy kérésem volna.

— No mi az?

— Szeret engem?

— No igen.

— Hát akkor nyitlasson ki egy külön kórtermet nekem, fektessen oda be és tiltsa el a beteglátogatást azzal, hogy nagyon beteg vagyok, naldoklok, hogy felvettem már a halotti szentséget, hogy már meg is haltam — és csak akkor ereszsen ki, amikor a vendéglősök már mind elpárologtak innen.

Matyi nagyon szomorkodott azon, hogy ezt a jámbor óhaját nem teljesítették — megfordult a sarkán és halál megvetéssel neki indult a városnak.

HIREK.

— A város közgyűlése. Aradváros törvényhatósága holnap, szerdán délután 4 órakor tartja szeptember havi közgyűlését. Érdekes tárgya lesz ennek a *polgármesteri fogalmazó választása*. Ez állásra, mint már megirtuk, három pályázó jelentkezett. Az előkészítő tanács ma tárgyalta a sorra kerülő ügyeket. A *honvédhuszár lakatnya* építésére a pénzügyi bizottság által javasolt lombard-kölcsön felvételét pártolólág terjeszti a tanács a közgyűlés elé. *Csák* Czirjék rendfőnöknek a *velencei zarándoklatra* küldendő városi képviselőkre vonatkozó indítványa hasonlóképen pártoló javaslattal kerül napirenerre.

— A király a galicziai hadgyakorlatokon. *Jaslóbol* jelentik: Ő felsége, aki éjjel 11 óra 45 perczkor érkezett ide és az udvari vonaton töltötte az éjt, ma reggel *Beck* báró tábornagy vezérkari főnököt fogadta és azután fogadta a hadgyakorlat fővezetőségének, valamint a pályaudvaron egybegyűlt hadgyakorlati vendégeknek jelentkezését. Ő felsége kezét nyújtott a katonai főméltóságoknak és megszólítással tüntette ki az összes tábornokokat, számos törzstisztet és az idegen katonai attasékat. Ot óra 55 perczkor a hadgyakorlatok fővezetősége vasuton Tarnovieche ment. Fél 7 órakor kö-

vette az udvari vonat is, a mel:ben ő felsége meghívására a legfőbb katonai méltóságok és a katonai attasék is helyet foglaltak. Tarnoviec-ben az urak mind lóra szálltak. Ő felsége visszaérkezését a hadgyakorlati terepről dél felé várják.

— **A Mittelman-gyár megvétele** lesz egyik legfontosabb tárgya a város közgyűlésének. Ez az ügy véletlenek esélyek folytán hosszú időn át van napirenden. Egy közgyűlés alkalmával nem volt meg az abszolút többség, másodizben pedig nem volt ez ügyre nézve határozatképes a törvényhatóság. Holnap minden bizonyára kimondja a városra nézve oly előnyös vételt a közgyűlés, amit a tanács is olyan értelemben hoz javaslatba. Hogy mily előnyökkel jár ez a vásárlás, már több ízben bőven kifejtettük.

— **Hegedüs Sándor Párisban.** Párisból jelentik: Szombaton délután Hegedüs miniszter kíséretével a Vincennesben lévő magyar vasutkiállítást tekintette meg, a melynek szakszerű berendezése legnagyobb meglepését nyerte ki. A vasutkiállításhoz az államvasutak, a győri vasúttársaság, Danubius, Schlik, Weitzer és a Ganz-társaság kiállított tárgyai tetszetek különösen a miniszternek. Innen a motor-pavilonhoz indultak, hol a Ganz-gyár által kiállított és általánosan elismert petroleum-motorokat működésükben mutattatta be magának a miniszter. A köztársaság elnöke, ki jelenleg Rambouilletben tartózkodik, ertesülvén, hogy Hegedüs miniszter Párisban időzik, rendelkezésére bocsátotta vasárnap estére az Opera Comiqueben levő elnöki páholyt, a mit a miniszter köszönettel fogadott el és Mignont végignézte. Vasárnap délelőtt Hegedüs kíséretével megtekintette a hadügyi, vadászati, halászati, faipari és erdészeti kiállításainkat, mely utóbbinál a miniszter örömmel győződött meg arról, hogy a többi nemzetek hasonló csoportjaihoz képest a miénk van legszebben elrendezve. — Tegnap érkezett ide Halmos budapesti polgármester a kiállítás tanulmányozására. Ma délelőtt tiszteigett Hegedüs miniszternél és Lukács kormánybiztosnál, kik a polgármesternek gratuláltak a főváros kiállításához, a mely tudvalevőleg a Grand Prix-t nyerte el.

— **Frigyes főherceg Baranyában.** Pécsről táviratozzák: Frigyes főherceg nejével, Izabella főhercegnővel szarvas vadászatra a baranyamegyei Bélyére érkezett.

— **Sándor király házassága.** A szerb hivatalos lap közli, hogy a király válaszlevelet kapott Ferencz József császár és királytól és a román királytól házasságának notifikálására. A német császártól ugyanez alkalmából köszönőlevél érkezett, amelyben a császár legjobb kívánatait fejezi ki és törhetetlen barátságáról biztosítja a királyt.

— **A bolgár-román bonyodalom.** A bolgár-román bonyodalom aggasztó képet kezd öteni. Ujabban azt jelentik, hogy a bukaresti bolgár ügyvivő kormányától azt a távirati felhívást kapta, hogy ügyeit haladéktalanul intézze el és minden pillanatban álljon utra készen. A diplomáciai érintkezés megszakadása elég ok arra, hogy a bolgár-román bonyodalom fejlődését az eddiginél is éberebb figyelemmel kísérjük.

— **A máv. új pénzügyi igazgatója.** A hivatalos lap jelenti: A magyar minisztertanács, folyó évi augusztus hónap 19-én hozott határozatával, Neugebauer Győzöt a m. kir. államvasutak igazgatóságához a pénzügyi főosztály igazgatójává nevezte ki. Ő felsége a pénzügyminiszter előterjesztése folytán Neugebauer Győzőnek, a magyar államvasutak pénzügyi főosztálya igazgatójának a miniszteri tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **A magyar honvédség és a galicziai hadgyakorlatok.** A galicziai hadgyakorlatok vezetősége érdekes határozatot hozott ma. A magyar honvédségről van szó, melyre nézve úgy intézkedtek, hogy az ország határait tullepnie nem kell, mert a határon innen, mint tartalék hadosztály fog szerepelni. Ezzel kiakarják kerülni azt a bonyodalmas eljárást, melyet a honvé-

ségnek a határon túl való manővroztatása a magyar törvényhozásban maga után vonna.

— **A szultán sógora.** Rómából jelentik: Dama Mahmud basa, a szultán sógora, ideérkezett. A lapok jelentése szerint két napi tartózkodás után Egyiptomba utazik, hogy folytassa tanulmányait a modern államrendszerről, a melynek behozatalát sürgeti Törökországban.

— **Takács Zoltán bankógyára.** Sátoralja-Ujhelyről ma távirat érkezett, mely szerint az ottani rendőrség kiderítette, hogy Takács julius 6-tól 10-ig ott tartózkodott és három lovat vásárolt, melyeket Baracsára szállított.

Takács védője, Waisz Sándor dr. ma elkérte a rendőrségtől a fogoly óráját és lánczát s elzalogosította, hogy a gyomorhajos Takács élelmézéséről gondoskodhasson. Takács különben azzal a kérelemmel fordult ma levél útján a vizsgálóbíróhoz, hogy szállítsák át a rabkórházba, mert az utóbbi napok izgalmai régi gyomorhajóját felújították.

— **Az ideai hadgyakorlatról.** Lapunkban több alkalommal megemlékeztünk már a 7-ik hadtest — melybe tudvalevőleg az aradi ezredek is tartoznak — őszi nagygyakorlatáról. Röviden megírtuk a zárógyakorlatot is, ami a legnehezebb és legfontosabb döntő része szokott lenni a katonai manővereknek. Most katonai tudósítónk, aki részt vett ezen a gyakorlaton, a következőket közli az érdekes hadi-játékról: A 7-ik hadtest zárógyakorlati f. hó 4, 5 és 6-án mentek végbe a Rékás melletti magaslatokon, báró Schweitzer tábornokparancsnoksága alatt. Az első napon a 34. hadosztály, melybe a 46-ik gyalogezred is tartozik, mérközött egy lovassági hadosztályal, melyet Klobučár altábornagy, honvédségi lovassági felügyelő vezényelt, Bruckenu tájékán. Igen érdekes gyakorlat volt ez. És látványos is, mivel több különböző oldalról támadt a lovasság a gyalogságra, amely erre élénk tüzeléssel felelt. A második napon a 34-ik hadosztály Weisz altábornagy vezénylete alatt harcolt a Lugosról elindult szegedi II-ik honvédség-egység ellen, amely Valentics tábornok vezénylete alatt operált. Végre az utolsó napon ugyanezek egymással mérköztek és ez volt a legérdekesebb része a manővernek, amennyiben a főntemlített lovashadosztály Rieger tábornokkal az élén a rékási lapályból nagy „attakot” intézett a pfaffenbergi magaslatra, jobb oldali oszlopként kiküldött csoportra: Weber ezredes csapata ellen. Eleinte csak porfelhőt lehetett észrevenni a Begi melletti sík rónán, honnan lassanként öt lovassági oszlop bontakozott ki, mindegyike a pfaffenbergi magaslatnak tartva. Itt a tüzérség üdvözölte őket, míg a 46-ik gyalogezred, századonként felállítva, nyugodtan várta a rohamot. Egyszerre csak száguldozva, nagy törtetéssel jött fel a hegynek a temérdek lovasság, melyet nyomban heves tüzeléssel fogadott az ellenségként föllállított gyalogság. A lovas tüzérség támogatta ezt a rohamot, amely igen vehemens volt. Dörögtek az ágyuk és rengett a föld a lovak és az ágyuk dübörgésétől. És ropogtak a Mannlicher-puskák, valóságos füstfelhővel borítva el az óriás térséget. Itt némi kellemetlenség is történt, amennyiben egy nem jelzett árok húzódtott végig a lovasok előtt, akik nekirohanva ennek, közülök többen lovasul együtt elbuktak a veszedelmes akadályban. Komolyabb baj azonban szerencsére nem történt. Ez az ütközet valóban főségesen borzalmasan látvány volt. Aki ezt végignézi, elgondolja önkéntelenül, hogy minő szörnyű az ilyen elszánt összecsapás komoly időben, amidőn a vágató lovasság letipor és levág mindenkit, akit elér s amikor örületes módon pusztít a süvöltő mannlicher-golyó . . . Itt történt azután az „abblasen.”

— **Meggyilkolt gazdasz.** Kassáról telegrafálják, hogy a deleitei erdőben meggyilkolták Dutsay János gazdaszt. A gyilkost Anderkó István személyében ma elfogták. A gyilkos tettet, melyre a bosszu hajtotta, beismerte.

— **Gyilkos hadapród.** A Grác melletti Rottemann kiránduló helyen ma egy bécsi hadapródiskolai növendék, Lampert János, széles jó kedvében szlovén dalokat énekelt. A jelen volt vendégek a kihívóan, tüntetően éneklő, alig husz esztendő kis kadétot erélyesen

rendreutasították. A kis kadét nagyon szívére vette a megszegyenyítést és hazaszaladt szuronyáért. Visszatérve neki esett egy Zimmermann nevű iparosnak, a ki legerélyesebben tiltakozott éneklése ellen és mellébe szurta a szuronyt. A bajonet nemesebb részeket sebesített meg, úgy, hogy az iparos pár perc alatt kiszenvedett. A közönség, mely e borzalmas jelenetnek tanuja volt, neki esett a vérengző kadétnak és csak a közbelépett rendőrök tudták megóvni attól, hogy meg nem lincheleték. A gyilkos hadapródot átadták a katonai hatóságnak.

— **A félkezű öngyilkossági kísérlete.** Gibu Mihályné szül. Román Etelka, 24 éves, férjétől elváltan élő hentesné, a Kossuth-utca 16. sz. lakásán ma öngyilkossági kísérletet követett el. A nő, kinek csak egy keze van, háromszor lőtt önmagára. Sebei életveszélyesek. Gibuné két év előtt is meg akart válni az élettől, de akkor sem sikerült terve. Ha most felépül, mint mondja, újra megkísérli az öngyilkosságot.

— **III. Viktor Emánuel királyról.** Viktor Emánuel király egész életében a tanulmányaival foglalkozott, távol az udvar zajától s a politika zűrzavaros, kusza vonásaitól. Nem is gondolhatta soha arra, hogy egy tragikus véletlen oly gyorsan a fejére juttatja Itália koronáját. Váratlanul érte atyjának halálhíre, midőn azonban megérintette a koronát, azt a misztikus vasabroncsot, a mely valamikor a világ leghatalmasabb uralkodóinak homlokát övezte, ő is teljesen tudatára ébredt királyi hatalmának, az igénytelen hercegből uralkodó lett, a ki bámulatos gyorsasággal nyerte meg a nemzet, a hadsereg, a parlament rokonszenvét. Sok kisebb nagyobb külső esemény volt ebben a segítségére. Mikor Umberto király temetésén pánik tört ki a tömegben s a montenegrói fejedelem és királyi hercegek kardot rántva csoportosultak az új király körül, hogy testükkel óvják meg egy esetleges támadás ellen: Viktor Emánuel megtartotta teljes hidegvérét s a villogó pengéket visszaparancsolta a hüvelyükbe. A nép lelkes „evviva” kiáltása volt rá a felelet. A kamarában határozott föllépésével, a trónbeszédnek minden pose nélkül történt elmondásával oly lelkesedést keltett, minőt a ház harmincz esztendővel azelőtt látott utódjára. A Castel Giubileo mellett történt vasuti szerencsétlenség alkalmával a király és királyné kocsin hajtattak ki a vész színhelyére, három órával előbb, mint a miniszterek. Az elsők között voltak, a kik szerencsétleneknek segítséget nyújtottak. Néhány nappal utóbb meghívta magához Rómába az összes törzstiszteket s kijelentette előttük, hogy teljes odaadást követel a tisztjeitől és katonáitól, de azok is oly királyt fognak benne látni, a ki a hadsereget tartja a monarchia alapjának s mindent el fog követni ez alap megszilárdítására. Azóta a királyt csak tábornoki egyenruhában lehet látni, sőt úgy fogadja a minisztereket is. Az utóbbi időben már nyilvánul az a befolyás is, melyet a király az igazságszolgáltatásra gyakorol. „A törvények szigorú és igazságos alkalmazását akarom, hogy ne kelljen annyi amnesztiát adnom” — jelentette ki egyszer Giannurco igazságügyminiszter előtt. Csakugyan azóta nem mérnek oly hosszú fegyházbüntetéseket Olaszországban, mint ezelőtt még egy hónappal is szokásban volt; de ezt a büntetést aztán csakugyan el is szenvedt a bűnös. Egész Italia reméli, hogy III. Viktor Emánuel, a ki — mint mondják — energiáját, anyja okosságát és apja szívóságát egyeti magában, az országot egy minden téren jobb jövő elé vezeti.

— **Boszniába utazó katonák.** Budapestről írja tudósítónk: A József-városi teherpályaudvar ma délelőtt rendkívül mozgalmas képet öltött. Katonákat szállítottak el onnan, messze földre, Boszniába. Tíz óra volt, amikor a felvonulás megkezdődött. Zeneszó kísérte az indulókat. A Mária-Terézia nevét viselő 32-ik gyalogezred 1-ső zászlóalját és a Molinár 38-as teljes gyalogezredet. Az előbbi Orth őrnagy vezette, a 38-asokat Gaál Ágoston ezredes, ez-

redparancsnok. A katonaságot a hozzátartozók valóságos sokadalma követte. A pályaudvaron *Csordás* állomásfőnök fogadta őket. A rendőri hatóságot *Balogh József* és *Glósz Imre* felügyelők képviselték. A pályaudvaron megjelentek, hogy a távozóktól bucsuzzanak, *Gaudernack*, altábornagy és *Schneller* vezérőrnagy, valamint a Budapesten állomásozó katonaság egész tisztikara. Fél tizenegy óra volt, amikor a távozó katonaság a készenlében álló hatvan kocsiba elhelyezkedni kezdett. Ezt általános bucsuzkodás előzte meg. Az elhelyezkedés rendkívül gyorsan ment. Egy fél óra sem telt bele és a vonat készen állott az indulásra. A hatvan kocsis teljes hosszában a távozóknak hozzátartozói állottak sorfalat. Elegáns hölgyek, cselédleányok, apró gyermekek vegyesen. És déltájt a gőzmozdony vontatott sípolása hangzott fel, mire a 32-esek zenekara a Rákóczy-indulóba fogott bele. Éljenzés a vonatból is, a közönség sorából is. Innen is, onnan is zsebkendők lengése, a bucsuzás jeléül. Nehány pillanat és a Bosznia felé robogó vonat eltűnt a szemhatárról. A visszamaradtak busan, szomorúan hagyták el a pályaudvart, az asszonyok sirtak. A zenekar még egy nótát játszott és erre azután a nagy tömeg széteszlott.

A 32-ik Mária Terézia-gyalogezredet s a 38-ik Mollináry-ezred legénységét megelőzte a pályaudvaron a 83-ik gyalogezred, amely Budapesten vonult át s 11 óra előtt folytatta útját Maros-Vásárhely felé. Az ezred két zászlóaljja tegnap délelőtt 10 órakor indult el Bécsből s Budapestre ma reggel 9 órakor ért, még pedig a József-városi teherpályaudvarba, ahol a legénység megreggelizett. Az ezred új állomáshelyére holnap éjjel 11 órakor érkezik meg.

— **Halálozás.** Alólirottak fájdalmas szívvel jelentik minden rokon, ismerős és jóbarátaik nevében is a felejthetetlen jó nő, édes anya, testvér, rokon és barátinő *Szilágyi Sándorné* szül. Varga Juliannának, 1900. szeptember hó 10-én, életének 41-ik s boldog házasságának 13-ik évében történt elhunytát. A boldogultnak földi maradványai szeptember hó 12-én d. u. 4 órakor fognak Rákóczy-utca 12. számú házból az ev. ref. hitvallás szertartásai szerint tartandó ima után a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék csendesen! Aradon, 1900. szeptember 11. *Szilágyi Sándor*, férje, *Janics Lipótné*, szül. *Varga Paulina*, *Varga Árpád*, testvérei, *Szilágyi Erzsike*, *Szilágyi Sándorka*, gyermekei, *Janics Lipót*, sógora.

— **Röntgen-sugár mint detektiv-eszköz.** Érdekes kísérletet tettek nemrég a kalkuttai fogházban. Röntgen-sugárral átvizsgálták egy tolvajnak a testét, a ki az alatt a gyanu alatt állott, hogy egy 10.000 rupia értékű gyémántot elnyelt. A Röntgen-sugár ki is derítette, hogy az illető bárzsingjában valami szilárd tag van, de hogy mi legyen az, azt az indiszkret sugarak sem tudták megmondani. A vizsgálat eredménye azonban mindazonáltal arra bírta a rendőrséget, hogy orvosi beavatkozás igénybevételével kiveteli a gyanus tárgyat. Lopott tárgyak elnyelése különben Indiában vajmi gyakori dolog, sőt némely indiai tolvaj-iskolában egész rendszeres kurzusokat tartanak a nyelés művészetének elsajátítására. A jelölt azzal kezd, hogy kis ólomdarabkát nyel el. Mikor már ebben elég gyakorlatra tett szert, az ólomdarabot mésszel vonják be és egy nyeli le. Ez, maró hatása következtében, üreget vág a bárzsingben, és az így támadt zsák szolgál a lopott drágakő vagy pénzdarab ideiglenes rakótáruál.

— **A világ legnagyobb fürdője.** San Francziskóban a napokban adták át a forgalomnak a világ legnagyobb fürdőjét, melyet *Sutro* californiai milliárdos építtetett 800,000 dollárért. A fürdőben kényelmesen elfér 20,000 ember.

— **Kitartóan uszó hölgy.** Szó volt már arról a bravuros uszásról, melyet *Isacescu* bécsi illetőségű asszony tett meg, a Calais és Dover közötti csatornán. *Isacescu* asszony csak a felét tette meg az utnak, ugyanis a negyven-

mértföldnyi utból, csak huszat uszott át, de szakemberek véleménye szerint ez is nagy eredménynek tekinthető. A bátor hölgy eleinte el akarta halasztani tervét, mivel a szél iránya kedvezőtlen volt. De midőn csütörtökön e hó 6-án reggel szép idő mutatkozott, elhatározta, hogy az alkalmat felhasználja. Reggel hét órakor uszóruhát öltött és a vízbe ugrott. Hirtelen északi szél kerekedett, mely nagy hullámszámot idézett elő. A víz 14 fokos volt. Délelőtt 11 órakor nyolcz mértföldet hagyott hátra. Tizenkettő felé frissítőt nyújtottak neki, egy pohár bort, melyet uszás közben üritett ki. Egy órákor ebédet adtak, melyet szintén uszás közben költött el. Délután négy órakor tudták csak hosszas rábeszélés után őt a tovább uszástól visszatartani.

— **Szerencsétlenség a hadgyakorlaton.** A most lefolyt őszi hadgyakorlatok ismét megkövetelték a maguk áldozatait. *Lippáról* írják, hogy a környéken lefolyt hadgyakorlatokon rémes szerencsétlenség történt. Huszárok tartottak gyakorlatot. Örült vágatásban száguldott végig az egész ezred a lankás tarlón. Egyszerre az egyik huszár lova megbotlott és elbukott. *Lovasát maga alá temette.* A közvetlen utána követők közül *kettőt szintén magával rántott.* A teljes rohamban vágató lovaság nem tudott sem hirtelen megállni, de még ideje korán kikerülni sem tudta a szerencsétlenül járt bajtársakat. Es a lovak keresztül száguldottak rajtuk. A szerencsétlen huszárok közül az egyik *holtan maradt* a földön, a másik *kettőt halálos sebekkel boritva vitték a kórházba.* A lovak patái bezúzták az egyiknek a mellkasát, a másiknak pedig az oldalát tiporták össze. Állapotuk reménytelen.

— **Különös felhívás.** Egy berlini lapban jelent meg a következő hirdetés, nem nagy épülésére azoknak, akiket illet:

Arató munkások !!!

Férfiak, nők leányok, fiúk, lovak, ökrök, segéd munkások, pásztorok, béresek, tejjgazdászok hamarosan állást kapnak a Mezőgazdasági központnál, Berlin, Landesbergerstrasse 45.

— **Tábornokból jezsuita.** Érdekes vallásos ünnepély folyt le a napokban a madridi Borgia-templomban. *Lucaza Rafael* atya olvasta az első misét. *Lucaza* két év előtt még a spanyol vezérkar főnöke és XIII. *Alfonz* király tanítója volt, mikor egyszerre meghalt a felesége és vele együtt két gyermeke. E csapás annyira megrendítette a tábornokot, hogy odahagyta a világi méltóságot, beállt a jezsuitarendbe s két évi növendékeskedés után most pappá szentelték. *Lucaza* a legrégebbi spanyol családok egyikéből származik s első miséjén ott volt a madridi előkelő társaság színe-java. Jelen volt a hadügyminiszter is, valamint számos tiszt, a kik megilletődve nézték, mint áldozik az oltár előtt egykori bajtársuk és főnökük.

— **Furfangos lókupecz.** Rossz vásárja volt tegnap egy biharmegyei segédjegyzőnek. *Princzipalisa Kovács Endre dragonyesdi* körjegyző megbizta, hogy két tüzesvérű hintós lovát adja el a nagyváradai vásáron. A segédjegyző ki is állott tegnap reggel a két prűszkölő tártossal a lóvásártérre és nyugodtan várta a vevőt. Nem soká kellett várni, mert a két állatra csakhamar szemet vetett egy cigány lókupecz. Odaállott a lovak mellé, nagy szakértelemmel szemlélgette, simogatta léptette fel és le a csikókat, végre alkudni kezdett rájuk. A vásárt csakhamar meg is csinálták. A cigány kialakta a lovakat 180 forintért s tetejébe odaadta az ő két rossz gebéjét is. Hogy a lovakat áruló segédjegyzőben gyanut ne keltsen, nagy henczegeve kivette hatalmas piros bugyillárisát, amelyből egy néhány kék hasu bankó kandikált ki. Az alku illetően megkötése után elmentek a járlatokat átiratni. A cigány bement a czedulaházba, majd kis idő után kijött s azon ürügy alatt, hogy bent nagy a tolongás, ő akár estig is ácsoroghat, míg a paksusokat átiradják, átadta az irásokat a segédjegyzőnek, hogy próbálja meg a járlatok átirását, hátha neki hamarabb sikerül. A segédjegyző gyanutlanul átadta a lovak kantárját a furfangos czi-

gánynak, ő pedig ment a paksusokat átiratni. Mikor a tolongásban végre sorra került, nagy megütközésére kijelentették, hogy a kérdéses lóleveleket már átirták a cigány nevére. Ekkor vette észre csak a segédjegyző, hogy a cigány csufosan becsapta. Mig ő bent járt, az megugrott a két szép csikóval, de még a saját gebéit is magával vitte. Így került a cigány pénz nélkül két délczeg paradés lóhoz. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, hogy a furfangos lókötőt kézrekerítsék.

— **Dühöngő örült.** Velenczéből jelentik, hogy az ottani egyiptomi muzeum órén hirtelen az örület jelei mutatkoztak és még mielőtt ártalmatlanná tehetnék a dühöngőt, neki esett a muzeum igazgatójának *Scifoni*-nak, akit halálosan megsebesített. Azután a muzeum ritkaságaiban ejtett nagy károkat, többek között darabokra zúzott egy görög vázát, melynek értéke fél millió liranál nagyobb.

— **A kongresszus tagjainak figyelmébe ajánljuk,** hogy aradi emléktárgyak, ajándékok igen czél-szerűen vásárolhatók *Porter Vilmos speciális* koronás áruházában a *Központi szálloda* épületében. Fővárosi mintára szervezett vállalat rendkívül jutányos árakkal. A messze vidék hírneves bevásárlási forrása.

— **A Margitsziget halottja.** *Cramm Frida* báróné, aki a Margitsziget kis szállójában e hónap 6-án éjszaka hirtelen meghalt, tegnap bonczolták föl az orvostani intézetben és megállapították, hogy szivbaj ölte meg. Ugy volt, hogy a bárónét Drezdában temetik el. Ettől a tervtől azonban a rokonság elállott. A báróné ugyanis husz esztendő óta a Margitszigeten töltötte a nyarat és annyira megszerette a fővárost, hogy több ízben azt hangoztatta, hogy ha meghal, magyar földben akar pihenni. A család ezt a kívánságát kegyelettel teljesítendő, itt Budapesten temeteti el a német főuri hölgyet, aki a főváros előkelő társadalmának is kedvelt alakja volt. A báróné holttestét tegnap este szállították át az orvostani intézetből a kerepesi-uti temető halottasházába, ahonnan ma délután fél 5 órakor temetik. A báróné hagyatékában egy irást találtak, amelyben azt kívánja, hogy zeneszó mellett temessék.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Megszökött fegyenczek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 11.

A Rózsa Sándorok és Sobri Jósikák idejéről beszélgetnek most megrémülve a váci és aszódvidéki lakosok.

Rablás, betörés egymásután éri a szegénysorsu földmivesnépet, legújabbán meg gyilkosság is történt.

Körülbelül egy hét előtt Vác városában hire terjedt, hogy *hat rab megszökött a fegyházból.*

A hír nem volt valótlan: a súlyos bünnel terhelt rabok, a szigoruan őrzött fegyházból kitudtak menekülni és csak a szökés után egy-két órával vették észre a börtönőrök, hogy hat rab hiányzik. Ez az időköz teljesen elégséges volt arra, hogy a gonosztevők elhagyják a városat, ahol, ha keresztüljutottak, biztos rejtékhelyül kínálkoztak számukra az itten elterülő kállói, váci, aszódi rengeteg erdőségek.

A megszökött rabok, miután szabadoknak érezték magukat, visszatértek régi mesterségükhöz. Valósággal rettegésben tartják a környék népét, mely nem tud elég óvatos lenni a rablóbandával szemben.

Rendszerint az éj leple alatt követik el rablásaikat, de oly agyafurtsággal, kieszelten, hogy mire észreveszik a banda garázdálkodását, már nyomát se látják, bevették magukat valahova az erdőségekbe.

Három nap előtt *Szirák* faluból egy bérest küldött be a gazdája kocsin Vácra, akinek

utja a kállói erdőn vezetett keresztül. A béres nem tért többé vissza, mikor pedig keresésére indultak, megtalálták a kállói rengeteg közepén meggyilkolva, a tettesek a kocsit lovastul elrabolták.

A gyilkosság következtében állandóan csendőrjárat kutatja most az erdőségeket, de mind- eddig nem kerítették meg a gyilkosokat.

Majdnem rosszul járt Billinger Albert nőgrád-kállói lakos is, akinek valami pörös ügyben kellett Vácra bemennie. Hogy oda elérjen, keresztül kellett szelnie az utjában álló váczi erdőt. Már benn volt az erdő mélyén, mikor a sűrűségből elébeugrott négy férfi és pénzt követeltek tőle.

Billinger azt mondta, hogy mindene a kocsiján van, mely utána jön, mire az utonállók előresiettek és egy pillanatra magára hagyták a megijedt embert. Billinger ezalatt befutott a rengetegbe és meg sem állt egészen hazáig, Sziváig, ahol a csendőröknek esetéről rögtön jelentést tett.

A váczi erdőt is felkutatta a csendőrség, de ép úgy eredménytelenül, mint a szomszédos erdőségeket is.

VAROS ES MEGYE.

Arad a múlt hóban.

— A polgármester jelentése. —

(Vége.)

(Szegények — árvák.)

A városi szegény ápodában elhelyezve volt 97 egyén, augusztus hóban felvétellett 2, maradt e hó végén 99. Elelmezésükre 3039 adag melegétel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki.

A havi szegélyben részesített szegények száma volt 589, augusztus hóban felvétellett 10, meghalt 4, maradt e hó végén 595.

A városi közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt 17. Nem a városi közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt július hó végén 150, augusztusban bejelentetett 2, anyjának visszadatott 3, elhalt 1, maradt e hó végén 148.

(Katonai- és egyéb ügyek.)

Tíz 3 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött. A községi bíróságnál elintézetlen maradt július hó végén 22 ügy, augusztusban befolyt 1136, összesen elintézés alatt állott 1158, ebből elintéztetett 1124, tárgyalás alatt maradt 34. Végrehajtás foganatosított 99, árverés tartatott 4.

A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 402 közös hadseregbeli és 238 honvéd tartalékos. Utóállított 1 helybeli és 3 idegen illetőségű hadköteles. Önként besoroztatott 3. A póttartalékba áthelyezett 1. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 3 főtiszt, 335 legény és 125 kincstári ló.

Előfogad kiállított 69. A Fábán-utcában az aszfalt kocsit burkolat készítése folyamatban van. A Deák Ferencz-utcáé befejeztetett. A sofronyai út 2—8 km-ig terjedő részének kiépítése a befejezéshez közeleg.

A kurticsi út kavicsolása folyamatban van.

(Az adó.)

Az adóbehajtás eredménye a következő volt. Befolyt: állami adó 187581.04 kor., leiratott 28542.93 kor., összesen 216123.97 kor.; hadmentességi díj 378.77 kor., betegápolási pótdíj 6779.05 kor., leiratott 613.88 kor., összesen 7392.93 kor.; jog és bélyegilleték 2688.49 kor., községi adó 80096.65 kor., leiratott 2578.38 kor., összesen 82669.13 kor.; utadó 9949.81 kor., leiratott 357.75 kor., összesen 10307.56 kor.; átírási díj 2891.53 kor., iparkamarai díj 778.67 kor., idegen közadó 2653.74 kor., leiratott 2934.35 kor., összesen 5588.09 kor.; szárazér-szabályozási költség 1325.24 kor.; csatornázási költség 22981.40 kor., leiratott 4748.53 kor., összesen 27730.93 kor.

(A pénztárak forgalma.)

Az árvapénztár forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 1178039.45

kor., kiadása 36332.45 kor., maradvány 1141707 korona.

A házi pénztár bevétele volt 203860.25 kor., kiadása volt 179515.74 kor., maradványa 24344.51 kor.

Az utépítési alap bevétele volt 31691.94 kor., kiadása volt 2358.63 kor., maradványa 29333.31 kor.

A különféle alapok bevétele volt 800029.01 kor., kiadása volt 29918.77 kor., maradványa 770110.24 kor.

Közevetvám befolyt 6220.39 kor. Helypénz befolyt 6293.42 kor. Partvám befolyt 1092.62 kor., összesen 13606.43 kor., kiadás volt 3172.57 kor., maradt tiszta jövedelem 10433.86 kor.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 116 drb. folyadék mérték, 724 drb. hordó, 28 drb. száraz tárgy mérő, 62 drb. mérleg, 216 drb. súly. Hitelesítési díj befolyt 673.63 kor.

(Az állategészségügy.)

Az állategészségügy a múlt havihoz képest rosszabbodott; a sertésvész járványszerűleg fellépett s elhullott összesen 27 drb. sertés. Arad, 1900. évi szeptember 6-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

NAPIREND.

Szeptember 12. Szerda. Róm. kath. naptár: Guidó. — Protestáns naptár: Guidó. — Görög-keleti naptár (augusztus 30.): Sándor püspök. — A nap két 5 óra 18 perczkor, nyugszik 6 óra 2 perczkor. — A hold két 7 óra 34 perczkor, nyugszik 9 óra 26 perczkor.

Időjárás. Légnomás reggel 7 órakor 763.4 milliméter, délután 2 órakor 762.5 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 14.3, délután 2 órakor C° + 20.4. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor N. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor felborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 1 mm.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó felhőzet, hűvös, helyenként csapadék.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 óratól délután 6 óráig. Belepti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Szeptember 12. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Szeptember 12-13. Országos pinczergyűlés Aradon.

Szeptember 15. Gőzgépközlekedők és kazánfűtők vizsgája.

Szeptember 16. A „Zsrand” kerékpáros-egyesület versenye (Brád-vagyalmágyi országúton); táncmulatsága (Hungária-vendéglő). — A világi önszegélyező-egyesület mint szövetség közgyűlése délelőtt 11 órakor. — Az aradi szabómunkások szakszerveletének táncszal egybekötött szüreti ünnepélye (Központi szálló).

Szeptember 23. Az aradi polgári önszegélyező-egyesület mint szövetség közgyűlése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, szeptember 11.

A gabnaárak hanyatlása még tart. Üzlet nincs.

Hogy hova vezet ez az áresés, még nem tudni, annyi tény, hogy a gazdaközönség nagy panaszszal szól a magas földberről, melyet terméséből alig képes fedezni.

Nagy behozatal volt a mai hetivásárra, különösen buzából, míg egyéb gabnanem csekély mennyiségben került forgalomba. Elkelt mintegy 7000 métermázsza buza.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 6.40—6.50.
Közép minőségű buza 6.20—6.30.
Tengeri 5.80—6.—.
Uj-rozs 5.90—6.—.
Uj-árpa 5.70—5.80.
Uj-zab 4.40—4.50.
Az irányzat lanyha.

S z e s z ü z l e t

— Szeptember 11. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsánként.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 11.

Déltőzsde. Buzakinálát sürgető, vételkedv mérsekelt. Nyugodt irányzat mellett 35,000 métermázsza került forgalomba, olcsóbb árakon. Egyéb gabnanemű forgalom nélkül. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.56—7.57
Buza 1901. áprilisra	7.97—7.98
Rozs októberre	7.01—7.03
Rozs 1901. áprilisra	7.34—7.35
Zab októberre	5.25—5.26
Zab 1901. áprilisra	5.57—5.58
Tengeri szeptemberre	6.45—6.46
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.97—4.98
Repcze szeptemberre	—

Zárul 4 órakor:

Buza októberre	7.55—7.56
Buza 1901. áprilisra	7.96—7.97
Rozs októberre	7.01—7.02
Rozs 1901. áprilisra	7.35—7.36
Zab októberre	5.26—5.27
Zab 1901. áprilisra	—
Tengeri szeptemberre	6.40—6.42
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	4.98—4.99
Repcze szeptemberre	—

Zárul 4 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	665.50
Magyar hitelrészvény	663.—
Leszámitolóbank részvény	448.—
Rima-Murányi vasmű részvény	538.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut	610.—
Városi villamos vasut részvény	290.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 11. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 96 — 97 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 95 — 96 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 96 — 98 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli súlyban 96 — 98 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 94 — 96 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 93 — 94 fillérig.

Sertéslétszám. Szeptember 8-án volt készlet 38956 darab, szeptember 9-én főlhajtott 2077 darab, szeptember 9-én elszállított 1011 darab, szeptember 10-én maradt készletben 40022 darab. Üzlet: Csöndes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. szeptember 11.

Magyar aranyjárdék 4 $\frac{1}{2}$ %	96.10
Magyar koronajárdék 4 $\frac{1}{2}$ %	90.70
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	100.—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	99.60
Magyar keleti vasut	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	90.—
Magyar italmegváltási kötvény	98.30
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeregménysorsjegy kölcsön	159.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	141.50
Osztrák papírjárdék	97.35
Osztrák járdék ezüst	97.20
Osztrák járdék arany	97.15
Koronajárdék	97.40
1860-iki államsorsjegyek	132.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1705.—
Magyar hitelbank részvény	683.—
Osztrák hitelintézet részvény	667.—
Osztrák-magyar államvasut	670.50
20 frankos arany (Napoleonador)	19.31
Német birodalmi marka	118.20
London	252.15
Páris	96.25

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. I. Budapest. Magánlevelek írására nem vállalkozhatunk. Lapunkat minden valamire való fővárosi kávéházban megtalálja, kísérje tehát figyelemmel üzeneteinket.

T. S. Arad. I. Küldje be pontos címét, vagy fáradjon el kiadóhivatalunkba a „Téli regékért” személyesen. II. Gróf Vay Sándor azonos D'Artagnannal.

B. R. Makó. Az ügy már be van fejezve.

Borosjenő. Kivételes nászülési engedélyért kell folyamodnia. Ha már be van sorozva, akkor a kivételes nászülési engedélyt a hadkiegészítő parancsnokság adja meg.

Használt iskola-könyvek

erős keménykötésben

fél árban kaphatók,
gymnasium, reál

és tanítóképző intézet részére

valamint a többi tanintézet számára is.

Teljes raktár tiszta és jókarban
lévő könyvekből.

Vesünk polgári fiú és felső kereskedelmi iskolai használt könyveket.

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedésében

a 'Kun, Fülöp es Csath-féle gazdasági és általános ismétlő iskolai olvasókönyv főbizományi raktárosa.

Arad, templom-utca.

Egy intelligens III-IV. polgári osztályt végzett, jobb házból való leány **elárusítónőnek** felvétetik.

C S A R N O K.

Látomás.

Irtá: Gró István.

(Vége.)

Legszentebb életű rendtársunk páter Antonius mondja a misét, csakugy mint máskor minden szerdán. Am mikor a hitvalláshoz ér, megváltozik minden. Pápai kamarások lépnek elő s némelyek nagy könyveket cipelve elő, egy állványra helyezik ő szentsége elé, mások finom mérleget hoznak, mint aminővel az aranypénzt szokták mérni. Ott sűrű a toledői érsek, de csodálatos, pápi ruhája felett oly köpenyben s kezében pásztorbot helyett oly páczával, amelyet ő felsége fő adószedője szokott viselni. Ugyancsak királyi adószedők ruhába vannak öltöztetve a püspökök, akik a könyveket felítik s apátunk, aki az aranymérleget igazítja. Ugy nagy a csend, hogy a lélegzet meghallatszik.

Im egyszerre ő szentsége elébe járul a miséző pap, legszentebb életű rendtársunk Antonius, s miután a szent atya lábához borult és csókkal illet azokat, feláll, kámzsájába nyul, s egy kis pénzdarabot tesz az aranymérlegre, mely azonban oly súlyos vala, hogy több nehezéket kellett a másik serpenyőbe rakni míg lebillent.

Miután a nagy könyvbe beirták a hit adóját, láttam csak, hogy a kis fénytelen pénzdarab egy csomó arannyá változott, úgy kellett a serpenyőből egy ezüst talba kiönteni.

Azután uralkodó királyunk járult ő szentsége elé, s ugyancsak megcsókolván a szentelt sarukat, mérlegre téve a hit adóját, mely szintén szinaranyrak találták. Biborosok és főrangúak jöttek ezután, különböző pénzeket hozva az Ur földi helytartójának, amelyekből külön választák és öntették az arany, ezüst és a réz. Annak utána következnek rendünk tagjai: s az arany garmadáját igen megnövelték tiszta, igaz hitük adójával, aminek szívem igen örvendett. Kézművesek és paraszrendűek következtek most, ki többet, kevesebbet, de mindegyik adózott, ha már csak félelemből is.

Már garmadára gyűlt az arany s a kincs ragyogása tultett a gyertyák fényességén, amikor a kamarások durván egy halovány embert hurczoltak ő szentsége elé. Ő volt az az istentagadó doktor Don Ribalta. Kezei hátra voltak kötve, testén ütések nyomai látszottak. Háta mögöl pedig előlépett méltóságos és főtisztelendő La Cérda atya, az egyházi bíróság elnöke, s kemény hangon bevádoló a doktort, mint olyant, a ki nem akarja leróni az imádság s a hit adóját, bár módjában lenne, mire a halovány doktor, az elgyötört ember gyenge hangján felelt s kért, könyörgött, hogy motoznák meg s kutatnák át holmiját, mert neki nincs semmije s nem adózhatik.

Összesugtak a püspökök és biborosok és nem hívének neki. Mert mindenki, még a legszegényebb ember is hozott valamit, csak ő az egyetlen, a ki így tenne. Ő szentsége végig kérdezte előbb a biborostanács mindegyik tagját, mind konok, hűtlen lázadónak mondták, — aztán kihirdeté az ítéletet: a máglyát.

A sápadt doktort elhurczolták, a megretent nép utat nyitott nekik s legszentebb életű rendtársunk tovább folytatta a misét, melynek végeztével az arany, ezüst és réz garmadákat összegyűjtötték, a könyveket bezárták és ő szentsége, valamint uralkodó királyunk, ugyanazon rendben visszavonultak, mint a hogy jöttek. A nép is elszéledt lassan. Aludni tértem magam is testvéreimmel és lefelé.

Hamar elnyomott az álom. ám nem soká tartott s a hérát jelző harang felkeltett ismét. Kiléptem gyertyámmal a folyosóra, elszaladtak előttem az atyák és testvérek, de mindegyik oly komoly, oly ünnepi volt, hogy nem merém megszólítani őket. Pedig kíváncsi voltam, hisz ismét mise készült. Csak rendtársaim ültek a sötét bozotzatok alatt, amidőn legszentebb életű rendtársunk a szent misébe fogott. Buzgón imádkozám.

Am amint urfelmutatáskor az atya felnyújtá az ostyát, mely kezeiben e pillanatban az Ur testvévé válik, a sokizmu gotikus pillérek, melyek eddig egymásnak kezet nyujtva s erősen összefogozva tarták meggörbült karjaikon a boltozat terhét, mintha lekapcsolták volna összefogott kezeiket, vállból függőlegesen felfelé irányultak, hasonlóan Antonius atya karjaihoz s én megpillantán az eget az Urral, minden szentjeivel és angyalaival egyetemben. Ott valának az Isten udvarában a megdicsőült vértanúk és apostolok aranyos ruhában s ugyancsak velük, első sorban rendünk szent megalapítója és megdicsőült rendtársaink.

Az Ur jóságos tekintete mint szelid fényesség világította meg az arcokat. Időnkint angyalok járultak az égi bíró elé s számot adtak dolgaikról.

Ime egyszerre egy angyal karjaival támogatva egy ismert lelket vezet elő; a sápadt istentagadó doktor jelent meg legfőbb bírāja előtt. Az ur végignézett rajta s szomorúság derült arcára; szomorúság fogta el a szenteket és angyalokat is, mert mindenki együtt örvend és szomorkodik az Urral, a ki őt látja; nekem is szívemig hatott a szomorúság.

A doktor egy ideig hallgatott lesütött szemmel, aztán bátortalan hangon szólni kezdett.

— Irgalom Uram, nem rossz voltam, hanem gyenge arra, hogy áttekintsem minden dolgot. Láttam építő- és romboló kezű erejét és másnak képzeltelek, mint a minőnek földi helytartóid állítanak. Kétség és szomorúság töltötte be a szívemet a nyomorúság láttára, ám helytartóid aranyhitet követeltek, holott koldus valék s elítélének.

Mély szájalommal nézett rá az Ur és kegyesen szólott.

— A tiszta szívnek minden foglalhatja, a kétség és keserűség is csak oly drága nekem, mint a hit. Ki-ki avval adózik, a mije van

Erre inte az Ur s az angyalok drága rubáikba öltöztették a megsanyargatott lelket s a hitelenség vértanuja ott áll vala a hit vértanui között, az atya jobbán, aranyos palástban.

Mindez mintha néhány perc alatt ment volna végbe, mert amint a miséző páter lebecsátá karjait, lebecsátották karjaikat a pillérek is s összefogóztak ismét, egymásnak nyujtva kezeiket. Bezárult az ég, de rózsás fénye megmaradt szentegyházunkban s valamint a levegő elhat mindenüvé, minden zugot csodás derű töltött be. A mikor visszatértem mise után kamarámba, vettem észre, hogy folyosó, udvar, sőt kamarám is el van árasztva fényességgel és hogy fűszeres a levegő, jólesik a lélekzetvével és oly könnyű a mozgás, mintha nem is a földön járnék.

Lefeküdtem, s hosszú ideig alhattam édesen, mert a mikor kinyitám szemem, testvéreim állottak aggodalmas arcokkal s kérdeztek, nem vagyok-e beteg, mivelhogy az éjjeli közös imádságot elmulasztám és pedig két órát, a min én igen csodálkozám, de megnyugtattam a testvéreket.

Azután a tegnap kezdett képre esett tekintetem s édes rettegés szállotta meg szívemet, mert ime a vásznon a régi vázlat helyén, a szüzanya képe látszott a gyermekkel oly égi fenségben, minőt nem alkothat emberi kéz, mely csodát elmondva testvéreimnek, mindnyájan térdre esénk s buzgón imádkozánk:

Égi szüz, szeretet anyja, taníts meg úgy szeretni, mint a hogy te szereted isteni fiadat. Ha képedet látom, olyan leszek, mint az öledben ülő gyermek. Arad szívem s nem bir magával. Ugy érzem, te tartasz karjaid között s ha megindulok, hönöm alatt vélem a te kezeid szelid szorítását, hogy el ne essem. Bár tehetetlen és gyarló, boldog vagyok, szívem teli szeretettel. Fogadd el ezt, hisz kiki avval adózik, a mije van.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 11. —

Vass Szálloda. Ifj. Littkey József pezsgógyáros Pécs. — Henecker József utazó Bécs. — Feld Izidor utazó Temesvár. — Glück József kereskedő Budapest. — Suchy Henrik utazó Bécs. — Feisinger Antal utazó Budapest. — Göbel Ferenc szállodás és neje Temesvár. — Bubits György vendéglős Komárom. — Molnár Pál vendéglős Hátszeg. — Klein Sámuel vendéglős Komárom. — Stern Jónás szállodás Igló. — Fuchsl testvérek kereskedő Nagyvárad. — Maitz Rezső vendéglős Komárom. — Kohl Károly vendéglős R.-Bogsán. — Boor József ügyvéd Komárom. — Jalic A. F. borkereskedő Budapest. — Sugár Mihály titkár Miskolcz. — Glück József borkereskedő Budapest. — Csoknai Imre utazó Bécs. — Juhász N. Vendéglősök lapja szerkesztője Budapest. — Balog Adolf munkatárs Budapest. — Spitz Lajos utazó Trieszt. — Rácz Kelemen postamester Borosjenő. — Landau N. utazó Bécs. — Angyal Mór utazó Budapest. — Spira N. vendéglős Facsét. — Gros Mór utazó Bécs. — Fodor Lajos utazó Bécs.

Központi Szálloda. Gundl János, Glück Frigyes, Kammer Ernő szállodatulajdonosok Budapest. — Forster Konrad, Kommer Ferenc, Doktor László Kamarás Mihály, Docker Ferenc, Csasznek József, Poós István, Berkowitz János, Páris Vilmos, Wirth Ferenc, Nagy Jenő, Mehlinger Rezső, Seich Károly, Haberbauer Hubert, Klencz Károly, Pözlmann Károly, Lippert Lajos, Grünwald Mór, Kovács E. M. Gregovics Ferenc, Mangold Károly vendéglősök Budapest. — Lencz József és neje Temesvár. — Maresch József N.-Várad. — Tóth István vendéglős Torda. — Sonkovic János szállodás Makó. — Jemelka Ferenc szállodás Zombolya. — Gelléri Mór min. tanácsos Budapest. — Martonffy Marton tanácsos Budapest. — Kiss Lajos lapszerkesztő Budapest. — Dr. Solti István ügyész Budapest. — Poppl Miklós titkár Budapest. — Francois Louis pezsgógyáros Budapest. — Adler Ernő gyári képviselő Budapest. — Radósi Sándor képviselő Budapest. — Bauman Károly hírlapíró Budapest. — Grünvald Alajos utazó Bécs. — Stein Vilmos utazó Prága. — Sugár Ernő utazó Budapest. — Weinfeld József kereskedő Budapest. — Miljutin Giljovics mérnök Nis.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnáiig este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbeséről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbeséről szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

Alapított 1820-ban

A legajánlatosabb és legjutányosabb beszerzési forrás szőnyegek-, betor-
mások-, cipke- és szövetséggyűjtyk-, kőpáncsok-nak nagyban és kicsinyben

JOANNOVITS DÖME

BUDAPEST, IV., Váci-utca 25. sz.

hírnöve gyári nagy raktára. Örökös választék porosa és emyrna szőnyegekben.

Általános tudott dolog,
hogy a szépség előidézőre, tökéletesítésére és fentartá-
sára a legkiválóbb és legbiztosabb a Földes-féle

MARGIT-KRÉME

Ára: 2 kor., kis tégely 1 kor., szappan 70 fillér, pudor 1.20 kor.

Készítő: FÖLDES KELEMEN gyógyszerész,
ARADON.

Kapható minden gyógyszerárban.

SANTAL EGGER

specifikus értékű szer
mindazon esetekben, hol az orvosok Santal-olajat vagy Copalivát ajánlanak.
SANTAL EGGER az igen drága és tiszta keletindiai Santal olaj tartalma miatt igen hatásos
az ifjúság bántalmánál, miélt az orvosok is rendelik.
Csak a törv. védett „Eggers” védjeggyel valódi.
Ára 3 korona — eredeti üvegenként. — Vidékre 3 korona 40 fillér előleges beküldése után
bérmentve küldi a
„NADOR gyógyszerár”, Budapest, VI., Váci-körút 17.

SCHWARTZ-féle

Páratlan
és nélkülözhetetlen
fogtisztító szer a

THYMOL

fog-kréme
1 tubus 60 fillér.
Mindentől kapható.

KÖSZVÉNYÉS CSÚZ

egyedüli biztos gyógyszere a híres
CSÚZ. és KÖSZVÉNY-ÉTER.

Néhányzori bedörzsdés után kigyógyít minden esz, köszvény, reumabán-
talmit, fejfájást, szurást, azagatást, fogfájást stb. Egy üveg 2 kor., postán
2 kor. 80 fillér előzetes beküldése után bérmentve küldi az egyedüli készítő
STEINER MIHALY városi gyógyszerára TEMESVÁR, Szt.-György-tér 12.

Ezerszor kipróbált, a legtöbb betegségnél gyógyító házi
gyógyszer a

Feller-féle **ELSA-FLUID**

Egy kisrét és mindenki állandóan fogja használni.
12 üveget 6 koronáért bérmentve küld az egyedüli készítő
FELLER V. JENŐ gyógyszerész
STUBICA, Fő-utca (via Csáktornyá.)

legfinomabb egészségi egypromi
SZIVARKA-HÜVELY

100 db 36 fill. 2000 db 7 kor. 5000 db 12 kor.

postán bérmentve küld
ENGEL LAJOS SZÉGED.

Ovakodjunk
értéktelen
utánza-
toktól

Brady-féle **MARIACELLI GYOMORSEPEK**

200 év óta elismert
kiváló hatásúak, gyomorbetegségeknél,
elégítéletességnek, néhez emésztés stb. ellen.
Egy üveg 80, nagy üveg 1.40 fillér. — Kapható minden
gyógyszertárban. — Központi elárúító:
BRADY KÁROLY
„Magyar Király” gyógyszerára
Bécs, I. Fleischmarkt 1., honnan 3 kis üveg 2.40 kor.,
vagy 2 nagy üveg 2.80 kor., bérmentve küldetik.

Csak akkor valódi, ha az
üveg egy vörö és oldalsó
látható lörv. bej.
védjeggyel és
névvalárással
ellátott gőn-
győléso
van csoma-
rolva

PSERHOFER J.

Orvosilag ajánlott legregybb
báziszer a rossz emésztés összes
következményei ellen.

Nem szabadna hiányoznia
egy háztartásban sem.

Csak akkor valódi, ha minden
doboz fedelén a „PSERHOFER J.”
név vörö írással látható.

vértisztító
labdacsal.

**KI AKAR
egyeves önkéntes
LENNI?**

A ki az előrt iskolákat nem végezte,
az is lehet egyveves önkéntes. — A ki
már sor alatt állott, eikéset. Szűltésel
is közlendő. — Prospektus ingyen küld:
LICHTBLAU ALBERT
a katonai elők. tanf. igazg., Debreczenben.
Tanbizottság: eddel Draugantz J. m. kir.
bonvéd ezredes ny. és Mayer A. cs.
és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a nm. val-
ma-és közokt. m. kir. minisr megbi-
zásából a tank. kir. főigazgató.

Budapest legújabb látványossága a
BELVÁROSI KÁVÉHÁZ
IV., Kigyó-tér 2. (Klotild főhercegnő
palotája.)
Tudósok találkozó helye. — Kávé: STYLER SÁNDOR.

26 ÉV ÓTA
AZ ELISMERT LEGJOBB
MAGVAK BESZERZÉSI
FORRÁSA

MAUTHNER ÖDÖN

CS-ÉS KIR-UDV.-SZÁLLÍTÓ MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
ANDRÁSSY-UT 23.
ÉS ROTTENBILLER-UTCA 33.

KÉPES ÁRJEJYZÉK INGYEN
ÉS BÉRMENTVE

Vidékiek kedvenz találkozó helye
KLIVÉNYI FERENCZ
vendéglő elsőrangú étterem.

Budapest, VI. Andrásy-ut 39.
Kiváló magyar konyha. — Valódi tiszta borok és a
világhírű „Pachorbräu” egyedüli kimerése.

Simon Pál jó hírnevű
PÁRIS szállodája
Budapest, Váci-körút 25.
100 szoba 1 fradól feljebb kiszolgálással együtt. Fir-
edék, elegans kávéház, étterem, sörcsarnok a házban. Vii-
lamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok felé.

A legjobb órákat
legszolidabb és legdivatosabb ékszereket
RÉSZLETFIZETÉSRE
szigoruan szabott órákon szállítja Magyarország e nemben
első és legnagyobb üzlete

BRAUSWETTER JANOS kronométer-órák
SZÉGEDEN.
Árjegyzék 2000 képpel ingyen és bérmentve.

GOLJÁT MALÁTA SÖR
Kiváló üdítő ital és gyógyzólokra is szolgál.
AJÁNLJÁK: Dr. Korányi és Dr. Kéthly egyetemi tanár urak meg-
bejoknál, vörözgyógyosgnél, emésztési zavaraknál, gyengeségeknel stb.

Gyár és megrendelési hely:
KÖBANYAI KIRÁLY-SÖRFÖZŐ, KÖBANYA.

FRATELLI DEISINGER
küld
Flumébél vagy Triestből
6 kgr. Cuba kávé, válogatott . . . 15 kor. 80 fill.
6 . . . Ceylon gyöngykávé . . . 17 . . . 18 . . .
olvámolva és bérmentve.
ÁRJEJYZÉK INGYEN.

**BENZIN MOTOROK
LOKOMOBILOK**
és GÁZMOTOROK Ipari és gazdasági célokra
OSERS és BAUER gyárából
a legjobbak és leghírnevesebbek a létező szerkezetek között.
Vezérképviseletőség és raktár: **DÉNES B.**
Budapest, VI., Váci-körút 61.
Képes árjegyzék ingyen.

Porter, Sherry, Malaga, Madeira,
Marsala, Chablis,
Rajna- és Mosai-borok.

Kaphatók minden jobb házar- és
csomago-kereskedésekben, azótték,
kávéházak és éttermekben.

Bodega Company

**SZABADALMAKAT ÉRTÉKESÍTŐ
BUDAPESTI VÁLLALAT**

BERZSÉBET KÖRÚT 17
Feltámasztás díjafanul.

Bel- és külföldi szabadalmak kiész-
közlése, értékesítése és finanszírozása.
Védjegyek és magtrák lejtromozása.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Előrangú kénes hővizű gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel leg-
modernebb lazgalfürdőkkel, pom-
pás ásványvíz uszodákkal, kő-
és kádfürdőkkel, — 200 kényel-
mes lakószobával. — Prospektus
kiváratra ingyen és bérmentve.

Oh jaj! Kőhégés, rekedtség ellen gyors és kitűnő
eredménnyel használható az
EGGER-féle MELLPASZTILLÁK
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és a fraktárban:
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eggy mellpasztilla
szabadított meg.

Ha őszül a haja,
használja a kitűnő Zoltán-féle HAIR-REGENERÁTOR, mely nem fest, ha-
nem a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 korona, bérmentve
2 kor. 80 fillér, ZOLTÁN BÉLA udvari szűltő gyógyszerárban
Budapest, V., Nagyköröna-utca 23. sz. Szabadég-tör sarkán.

100.000
sorsjegy.
50.000
nyeremény.
Mindon mások
sorsjegy nyer.

A jelenkor legnagyobb nyerési esélyű
sorsjátéka a m. kir. szab.
OSZTÁLYSORSJÁTÉK.
Magrendelések intézendők:
GAEDICKE A. BUDAPEST
IV., Kossuth Lajos-utca 17.

Havonta
egy húzás.
Tervezetl ingyen
és bérmentve.
Ögynökök
kerestetnek.

Kipróbált és fényes sikerrel bevált Asthma, köszvény, szív-
vese-, gyomor-bólbaajoknál, ideghajok (Hysteria Neurasi-
thonia), makacs vér- és bőr-bántalmaknál. Biztos védelem
szélhűdés és elmezavar ellen. — Díjazott levelekre válaszol.

Vérgyógyítás — Hemopatia
reticulája és epedüli lépviszölje

Dr. KOVÁCS J. egyet. orvost.
rendel. intézetében, Budapest, V. Váci körút 18.

Legtökéletesebb és legbiztosabb gyógymód régi és anyos
betegségekben. Eredményei folytan bámulatosan terjed
ugy a bel- mint a külföldön! Sikerrel gyógyít számtalan
oly esetben is, mikor a modern orvosi tudomány már le-
számolt a beteg életével.

Hirdetéseket, reklámokat legelőcsöbhan
közölhet az
összes bel- és külföldi lapokban az
ÁLTALANOS TUDOSÍTÓ
hirdetési osztálya (Budapest, VII., Erzsébet-körút 34.)
Tulajdonos: LEOPOLD SVILA szerkesztő.
Szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen
eszközöltemnek az összes megbízások.
Költegvetések ingyen.

Urnok

800 korona évi fizetés
és lakás élvezete mellett

alulirotnál

alkalmazást nyerhet.

2704

Mladin György,
körjegyző, Silingyia.

2451—1900. tkvi sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A világosi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Uj-szt.-Anna község gyám-pénztára végrehajtónak, Rothmüller Antal és neje szül. Totterer Rozália uj-szt.-annai lakosok végrehajtást szenvedők elleni 380 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében (a világosi kir. járásbíró) területén lévő, Aradmegyében fekvő, az uj-szt.-annai 586. sz. tjkvben az A. + 1. sor 973. hrsza. felvett 391. uj, 344. régi összeírásu beltelkes ház, mint ingatlanságra az árverést 800 koronában ezennel megállapított ki-

káltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi október hó 9-ik napján d. e. 10 órakor Uj-szt.-Anna község-házánál megtartandó nyilvános árverésen és pedig amennyiben Rothmüller Ferencz javára bekebelezett szolgálmi jog fentartásával oly árban adatnék el, mely e szolgálom telekkönyvi bejegyzését megelőző tehertétel fedezete szempontjából ezennel megállapított 462 kor. összeget meg nem üti: az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a szolgálmi jog fentartása nélkül, a kitűzött határnapon újabb elárvereztetik s a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át,

vagyis 80 koronát készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik törvényzcikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1900. évi július hó 22-ik napján. A világosi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,
kir. járásbíró.

2703

Karlsbadi női glace kesztyűk
párja 90 kr.

Fegyházban kötött
gyermek, női és férfi
harisnyák egyedüli
raktára.

Női és férfi esőernyők
1 frt 25 krtól feljebb.

Selyem ingblousok
és övek nagy vá-
lasztékban.

ALAPITTATOTT 1840.

Legujabb
diszkülönleges-
ségek.

Ujdonságok!!

Selyem, szövet, barchetokban, dús választék csipke és szövet függönyökben. Futó és salon szőnyegek, paplan és matraczok a legjobb minőség. Kész női és férfi fehérneműk. Valódi szepességi asztalmenűk.

ROSENBLÜH H. és TÁRSA

ARAD, SZABADSÁG-TÉR és FORRAY-UTCZA SAROK.

Selyem és flanel
jouponok a legjobb
minőségben.

ALAPITTATOTT 1840.

Legujabb
női és férfi
nyakkendők.

Telefon szám 231.

Mosó bársonyok a
legujabb színekben
érkeztek.

Telefon szám 231.

2261—900. tksz.

Póthirdetmény.

A pécskai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Trutia Péter aradi lakos végrehajtónak, Rottár Mariska és Társai ó-pécskai és tornyai lakos végrehajtást szenvedettek elleni 78 kor. 94 fill. s járuléka iránti végrehajtási ügyében 2076—900. sz. a. kibocsátott árverési hirdetésben, az ó-pécskai 276. sz. tjkvben A. I. 8—9. és + 3—4 srsz. alatt felvett ingatlanra illetve 6—9. rsz. a. ingatlanoknak csupán 1/6-öd részére, 1326 kor. illetve 360 kor. és 280 kor. kikiáltási árban 1900. évi november hó 12. napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés az 1881. évi t.-cz. 167. §-a alapján a pécskai tkptári végrehajtató érdekében is 800 kor. tőkekövetelése, s járuléka kielégése végett megtartatni fog.

Kelt Pécskán, 1900. június hó 11. a kir. bíróság mint tkvi hatóságtól.
Dr. Jakó kir. aljbíró szabadságon helyette:

Novák,
kir. járásbíró.

2576

Magy. kir. államvasutak üzletvez. Aradon.
23089—1900. sz.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Arad—Mária-Radna bezárólag, Arad—Csaba kizárólag, Csaba kizárólag, Ósi kizárólag és Arad—Temesvár Józsefváros kizárólag, Mária-Radna—Temesvár gyárvasos kizárólag összesen 295.5 kilométer hosszú vonalain, valamint az aradi üzletvezetőség hivatalos helyiségeiben: használatban levő összes szolgálati óráknak 1901. évi jan. hó 1-től számított 3 éven át jó karban tartása, javítása és szabályozása iránt ezennel pályázatot hirdetünk, minél fogva felhívjuk a pályázni kívánó és iparendélylyel bíró órásokat, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a pályáorák jó karban tartására 23089—1900. I. szhoz“ feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve 1900. évi szeptember hó 18-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános (I.) osztálynál nyujtsák be.

Bánompénz fejében 100 korona azaz száz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1900. évi szeptember hó 17-ikének déli 12 óráig alulirt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarekpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulirt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők illetve kívánatra postán megküldetnek; feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Aradon, 1900. augusztus hó 27.

M. kir. államvasutak aradi
üzletvezetősége.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

36958. F. IV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesíthetlenség és fölös szállítványok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés után, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

állomás.	1900. szeptember
Budapest Józsefv.	17-én
Zágráb	18-án
Pápa	18-án
Arad	19-én
Kolozsvár	19-én
Debreczen	19-én
Budapest nyug. p. u.	20-án
Kassa	20-án
Szeged	20-án
Szabadka	26-án
Pozsony	26-án
Szatmár Németi	26-án
Budapest Dpart	27-én
Miskolcz göm. p. u.	27-én
Békés-Csaba	27-én

Budapest, 1900. évi szeptember 1-én.

Az igazgatóság.

A legnagyobb vidéki napilap most az

ARADI KÖZLÖNY

Tökéletesen pótol minden fővárosi lapot. Arad-, Csanád-, Békés-, Temes-,
Torontál- és Hunyad-megyékben már

a kora reggeli órákban

== hirül viszi mindazt, amit a budapesti lapokból csak délután olvashat e vidék közönsége. ==

Az ARADI KÖZLÖNY

megjelenik naponta **12—14** oldalon, vasárnap **24** oldalon.

Előfizetők kedvezményei:

Minden ujonnan belépő negyedéves előfizető ingyen és bérmentve kapja meg **Petőfi Sándor** összes költeményeit diszkötésben.

Minden előfizető értékes és diszes könyvajándékot kap karácsony napjára.

Minden előfizető ingyen kapja vasárnaponként az „**Ország Világ**“ című képes hetilapot, ha kezelési és postaköltség fejében negyedévenként 75 krt beküld az Aradi Közlöny kiadóhivatalának.

Gyűjtők kedvezményei:

Aki az Aradi Közlönynek 1 negyedéves előfizetőt szerez: ingyen és bérmentve kapja meg **Muray Károly** pompás adomagyűjteményét.

Aki az Aradi Közlönynek 3 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Bartók Lajos** „**Téli Regék**“ című diszművét, melynek bolti ára 30 korona.

Aki az Aradi Közlönynek 5 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Mikszáth Kálmán** „**Jó palóczok**“ című nagyszerű diszmunkáját, melynek bolti ára 50 korona.

Október elsején belépő negyedéves előfizetőknek, ha az előfizetési összeget szeptemberben beküldik: a lap a beküldés napjától októberig ingyen jár.

Beküldött czimekre tiz napig küld mutatványszámokat

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

A kujedi körjegyzőségnél
egy a jegyzői teendőiben jártas,
nőtlen és szorgalmas

fiatal ember

40 korona havi fizetés, mo-
sás s ágyneműn kívül teljes
ellátás mellett 2599

alkalmazást nyer.

Könyvelő

magyar és német
levelező

a délutáni órákra
3-7

alkalmazást keres.

Szives megkeresések kéret-
nek a kiadóhivatalban „Pontos”
jelige alatt. 2590

Szőlő eladás.

A kovaszinczi hegyen

egy 6 katasztrális holdból álló
igen szép fekvésű

SZŐLLŐ

egy részben forgatva, 1000 +
nehány száz csemege tőkével
beültetve, tágas lakószoba és
konyha, közel kut, kitünő vízzel

eladó,

avagy fele részben is eladó.

Bővebb értesítést lehet nyerni
Horváth Pálnál, Magyar-utca
10. szám alatt.

Kiadó üzlethelyiség és lakás.

A város legélénkebb forgalmu helyén:

az Asztalos Sándor-utca 2. sz. alatt
egy szép nagy

**üzlethelyiség
azonnal kiadó.**

Ugyanott = egy szép lakás =
jutányos árban rögtön bérbevehető.

Bővebb értesítést ad a ház tulajdonosnője. 2592

Húzás ma.

$\frac{1}{8}$ vételsorsjegy
20.— kor.

VI. sorsjáték.

6. osztály.

$\frac{1}{2}$ vételsorsjegy
80.— kor.

Húzás: 1900. szeptember 12-től október 10-ig.

Főnyeremény kedvező esetben:

EGY MILLIÓ KORONA.

Osztálysorsjegyeket ajánl:

az „Aradi ipar- és népbank” pénzváltó üzlete

Fehér kereszt épület. Telephon 100. szám. 2567

$\frac{1}{4}$ vételsorsjegy
40.— kor.

$\frac{1}{1}$ vételsorsjegy
160.— kor.

Magyar gyártmány!

MEER MÓR és FIA-féle

Hazai ipar!

Amerikai szoba padló-lakk,

mely rögtön szárad, szagtalan és mosható, kapható világos sárga és mahagoni barna szép színekben, 1 kiló tiszta súlyt tartalmazó üvegekbe 1 üveg ára 1 frt. — Ezen

Amerikai padló-lakkunk

szép fény, kiváló tartósság, valamint moshatóság tekintetében felülmúlja az összes eddig létező padló-lakkokat, amint legékebben a sok elismerő levél közül az
alábbiak legjobban igazolnak:

T. Meer Mór és Fia uraknak.

T. Véber János helybeli cézértől vettem az önök által gyártott amerikai padló-
lakkból, amely annyira felülmúlja az eddig általam használt különféle padló-lakkot,
hogy el nem mulaszthatom önöknek legnagyobb megelégedésemet kifejezni.

Különösen örvendek, hogy magyar iparezikkre mondhatok ily dicséretet, s
ajánlom, hogy minden jó magyar honleány ezen laggal lagirozza padlóját.
Világos, 1900. márczius. Br. Bohus Lajosné.

Tek. Meer Mór és Fia uraknak Aradon.

Sarajevo, 31/III. 1900.

Múlt év decemberben küldött festékek nagyon meg vagyunk elégedve és
kérjük e sorok vétele után ujonnan 50 üveggel küldeni — és nem fogjuk elmu-
lasztani b. cézégét ajánlani. Tisztelettel Pattermann és Weisz,
Sarajevo.

A Meer Mór és Fia-féle Amerikai szobapadló-lakk

el van már terjedve az egész hazában és kedvelt már a külföldön
is, ami legnagyobb bizonyítéka gyártmányunk kitünő minőségének.

Főraktár és szétküldés:

Meer Mór és Fia festék-kereskedésében,

Andrássy-tér 4. szám. (Nádor-szálloda.) 2706

Kapható helyben: Dalmel Lajos, Karátsonyi Antal és Ring Zsigmond urak fűszerüzletében. Vidéken. Borosjenőn: Strausz Ignác, Kisjenőn: Messer
Lipót, Megyesegyházán: Leipniker Mór és Társa, Pankótán: Pavlovits Konstantin. Világoson: Weber János, Zilah: Bikfalvy Ferencz, Nagyvárad: Berkes Bertalan,
Nagy-Halmágy: Menezzer J. és fia, Vingán: Bánfi Béla, Gurahoncz: Schwartz Sámuel kereskedő uraknál.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Csomagolás nem számítatik.